

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE — SOCIOLOGIE

Director : DEM. I. DOBRESCU
Președintele Uniunii Avocaților din România

COMITETUL DE REDACȚIE :

TR. ALEXANDRESCU Avocat, Direct. Contenc. B-cci G-le a Țării Românești	ALEX. CERBAN Profesor la Facultatea de Drept, București	IOSEF G. COHEN Avocat	GR. CONDURATU Fost Consilier la C. de Apel București, Avocat	RENÉ DEMOGUE Profesor la Facultatea de Drept din Paris
V. DONGOROV Dr. în Drept din Buc. Avocat	ALFRED JUVARA Profesor Universitar, Avocat	Dr. ȘTEFAN LADAY Fost Magistrat jurisconsult în Cluj	D. NEGULESCU Profesor la Facultatea de Drept, București	I. GR. PERIETEANU Avocat
C. STOEANOVICI Dr. în Drept din Paris Avocat	GR. TRANCU-IAȘI Ministru al Muncii Avocat	P. VASILESCU Dr. în Drept din Paris Avocat	AL. VELESCU Dr. în Drept din Buc. Avocat	ALBERT WAHL Profesor la Facultatea de Drept din Paris

Secretar de redacție: E. C. DECUSARĂ, Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticii Judiciare

Membrii corespondenței pentru Paris : EDOUARD LÉVY și SILVIU KRAINIC, D-ri în Drept, Avocați, Paris

Membrii corespondenței pentru Polonia : EMIL ST. RAPPAPORT, Consilier la Curtea de Casație din Varșovia

ABONAMENTUL

Un an. p. B-cl, Case com., Autorit. 1400 lei
" Avocați 1000 "
" Magistrați 800 "
6 luni prețul de sus pe jumătate

APARE ODATĂ PE SAPTAMANA

În lunile Iulie și August

Apare odată la două săptămâni

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția și Administrația

București, Strada Artei Nr. 5

Lângă Palatul Justiției

TELEFON 13/29

Zilele acestea apare în Editura *Curierul Judiciar* NOUA LEGE A TIMBRULUI ȘI IMPOZITULUI PE ACTE ȘI FAPTE JURIDICE, însoțită de Expunerea de motive a Ministrului de finanțe; Rapoartele dela Cameră și Senat, Avizul Consiliului legislativ, Instrucțiuni și la fine un INDEX ALFABETIC întocmit de Avocatul Colonel G. Georgescu. Prețul 100 lei.

A apărut :

NOUA LEGE A TIMBRULUI cu un *Index Alfabetic* și *Ordinile instructive* de Ștefan Bogdănescu, subdirectorul general al contribuțiilor. Ediție aprobată ca oficială de Ministerul de finanțe. Prețul 100 lei.

Depozit la Librăria *Curierul Judiciar*, București, str. Artei 5, care servește la cerere, orice cărți de drept, contra cost mandat postal, la care se va adăoga lei 15 pentru porto recomandat.

S U M A R

- *Despre Cekul circular (assegno circolare) în Italia*, de Const. A. Stoeanovici;
- *Responsabilitatea penală a tutorilor legali*, de Sorin Negruzi;
- *Este admisibil votul plural în Dreptul nostru?* de M. Weisman;

JURISPRUDENȚA:

— Curtea de Casație s. I : *Gospodin Ciutacu cu N. Dobrescu și alții* (Sentințe streine pronunțate în teritoriile alipite înainte de anexare. Invocarea lor înaintea instanțelor române. N'au nevoie de executator);

— Idem : *Leopold Schindl cu Carol Zimmer* (Acte juridice încheiate cu supușii inamici în timpul războiului. Nulitatea lor, relativă. Nu poate fi invocată de supusul inamic. Art. 1, 3, 4, 29 și 45 legea relativă la supușii inamici);

— Cas. s. III : *Administrația C. F. R. cu Soc. Riul Alb* (Reclamație prezentată C. F. R. Întreruperea prescripției acțiunii în daune. De când se consideră marfa predată C. F. R. Caracterul regulamentului de transport din 1 Iunie 1920), cu o *Notă* de avocatul M. Rapaport.

— Comisiunea de consolidare de pe lângă Trib. Prahova : *Epit. Bis. Sf-ții Impărați Constantin și Elena și alții cu Soc. Franco Română de Petrol Colombia* (Pământ rural aparținând bisericilor după legea din 1864. Concesionarea lui de către Ministerul Cultelor. Contestație din partea Epitropiilor. Admitere. Art. 45 l. p. org. bis. ort. române din 6 Mai 1925 și art. 47 lit. i din statutul ei), cu o *Notă* de avocatul N. G. Marinescu.

Despre cekul circular (assegno circolare) în Italia¹⁾

Întrebuințarea cekului ca mijloc de plată a putut aduce reale servicii în viața comercială de după război. În adevăr moneda era depreciată și ar fi fost nevoie de cantități mari de monedă care ca instrument de schimb era și insuficientă, — pentru a se efectua plăți, cea ce cekul evita prin transmiterea sa lesnicioasă astfel că cekul ia locul monedei. Pe de altă parte cekul a avut ca consecinți, — în țările în care este intrat în obiceiul vieții de toate zilele, să evite chiar inflațiunea judiciară exagerată. S'ar părea că cekul circular din Italia — assegno circolare — face parte din familia cekului. Adevărul este că-i poartă numai numele, dar practica bancară în Italia a știut să profite atât de mult de pe urma cekului circular și a adus servicii atât de mari vieții comerciale și civile încât Băncile mari au un serviciu special al cekurilor circulare și în bilanțuri figurează în loc de frunte. Rezultatele obținute fiind importante cu timpul au fost autorizate Muntele de Pietate, Cassele de economie să elibereze asemenea cekuri.

Actualmente în Italia circulă anual cekuri circulare în valoare de treizeci de miliarde de lire Italiene.

Băncile mari Italiene aveau în bilanțul de la 3 Decembrie 1920 înscrise postul cekurilor circulare pentru 767 milioane de lire pentru fiecare Bancă. În 1924 postul acesta arată 5—6 miliar-

1) După M. E. Demontès, docteurs en droit, Buletin Mensuel de la société de Législation comparée. No. 78-9 Juillet-Septembre 1924.

de pentru fiecare Bancă. Băncile Italiene având în multe părți ale lumii sucursale, cekul circular nu s'a mulțumit să înlocuiască moneda în relațiunile interne ci a fost întrebuințat în relațiunile cu țările străine.

În Franța cekul circular nu a intrat în domeniul dreptului privat ci a rămas mai mult în domeniul dreptului public în legătură cu Banca de emisiune. În adevăr numai Banca Franței a creat în 1916 un serviciu de cekuri barate circulare serviciu care a luat o dezvoltare destul de mare.

Definițiunea cekului circular.

În Italia mai multe legi s'au ocupat de cekul circular. Cea dintâi definițiune legală a cekului circular o găsim în Decretul lege din 7 Octombrie 1923 art. I care spune: „Cekul circular este un titlu de credit emis pe numele unei persoane și la ordinul ei, de către un stabiliment de credit autorizat special în acest scop. Acest titlu este plătitibil la vedere în toate locurile indicate pe titlu, adică în general, plătitibil în biurourile și sucursalele stabilimentului emitent“.

D-l Demontès, în lucrarea de care ne servim pentru aceste informațiuni definește acest cek:

„Biletul prin care Banca îl emite se obligă a plăti persoanei indicate în titlu sau la ordin, suma indicată pe titlu, în toate localitățile unde are un sediu sau o sucursală“.

Forma sub care circulă în practică acest cek este următoarea:

„Banca Comercială Italiană din Milano va plăti prin prezentul cek circular suma de 1000 lire d-lui Mussolini sau la ordinul său“. Cekul astfel cum îl cunoaștem noi în dreptul actual nu este plătitibil decât într'un loc determinat. Plata sa nu poate avea loc decât la vedere sau în maximum zece zile la vedere. Scurtimea acestui termen de prezentare derivă din însăși natura lucrurilor întrucât cekul este destinat plăților și operațiunilor de viramente și necum satisfacerii operațiunilor de Credit (2), cekul fiind supus la o taxă de 0,50 bani de filă (art. 16 al. 3 Legea timbrului adăugat prin D. L. 16 Mai 1920) era un interes fiscal a nu se permite cekului să ia locul cambiei. Cekul prezintă analogia cu tratele la vedere și este definit: „o trată trasă la vedere sau în opt zile de la vedere în virtutea unei prealabile și disponibile proviziuni în bani și în profitul portorului unei persoane determinate sau la ordin (Thaller-Maurel No. 1640, citat de Pașcanu); din contra cekul circular are particularitatea că este plătitibil la vedere în toate biurourile Băncii emitente și astfel a putut constitui o adevărată circulațiune judiciară ser-

vind la satisfacerea operațiunilor de credit. Iată pentru ce a putut aduce reale foloase vieții comerciale și civile. Pe de altă parte pe când cekul constituie o invitațiune de a plăti, adresată de o persoană unui Bancher, cekul circular este o promisiune de a plăti făcută de o Bancă. Astfel se ajunge la concluzia că juridicește vorbind cea ce numește practica „un cek circular“ este un bilet la ordin emis de o Bancă. Cekul se deosebește de trata la vedere deoarece reclamă existența unei proviziuni prealabile emisiunii (art. 369 cod. com. rom.). Lipsa acestei proviziuni constituie o infracțiune penală (Pașcanu loco citat pag. 191).

Așa încât dacă acest „bilet la ordin“ a împrumutat numele de cek este din cauza necesității de a putea trăi numai sub haina cekului, când a apărut în practică. Numai deghizat sub forma cekului el a putut să-și facă drum în viața comercială. Ulterior legile Italiene au consacrat practica prin texte precise care au recunoscut existența sa valabilă, dar numele pătrunsese atât de mult în practică încât doctrina a trebuit să-i menție numele de împrumut.

Cekul circular diferă de altminteri de cekul ordinar și prin scopul diferit pentru care a fost creat. În adevăr, unul din scopurile urmărite de practica cekului circular a fost înlesnirea circulației monedei de după războiu, printr'o siguranță în circulație de la un loc la altul. Marele instituții de Bancă din Italia având sucursale în mai toate centrele comerciale, organizarea lor a putut permite întrebuințarea cekului circular în acest scop.

În al doilea rând cel mai important scop urmat de practica Băncilor a fost să mărească disponibilitățile lor. Cekul circular a procurat fonduri disponibile de oarece este știut că nu toate cekurile emise sunt prezentate la încasare în acelaș timp. Dealtminteri chiar prin plata cu cekuri ordinare se atinge acest scop de oarece până să fie încasate, Băncile profită de numerariul disponibil pentru acoperirea cekurilor emise.

În ce împrejurări s'a născut cekul circular?

În asemenea condițiuni persoana care are de trimis în Italia o sumă de bani unei persoane din altă localitate varsă la Cassa unei Bănci autorizate să emită asemenea titluri, suma ce dorește a remite și Banca emite un titlu plătitibil la orice sucursală a ei la prezentarea clientului, ori persoanei căreia clientul i-a transmis în mod regulat în toate biurourile sale sau agenții. Fiind vorba însă de o obligație luată de Banca emitentă, nu un ordin de plată către un al treilea, avem de a face cu un adevărat bilet la ordin.

Biletele la ordin constituind titlurile de credit și nu mijloace de transport a banilor erau supuse în Italia la aceleași drepturi fiscale ca și tratele

2) Vezi Pașcanu Prof. univ. Drept Cambial Român pg. 188 și urm.

(polițele). În aceste condițiuni băncile nu puteau emite bilete la ordin căci acest mijloc posibil era prea oneros. Intrucât însă era un titlu care beneficia de un tratament de favoare: cekul, biletul la ordin i-a luat haina pentru a pătrunde în practică și s'a numit „cek circular“.

Clientul cerând Băncii să-i dea un titlu plătitibil în toate localitățile în care Banca avea sucursale sau agenții, Băncii nu-i rămânea decât să tragă un cek asupra ei. În Italia practica cere ca denumirea de cek să figureze în titlu, după cum legislația noastră cere denumirea de polițe în corpul titlului, ca o mențiune denominativă obligatorie (3).

Odată denumirea existând titlul se bucură de toate avantajile recunoscute de legea comercială cekului, afară de cazul când s'ar dovedi că titlul nu este un cek ceea ce este puțin probabil în practică. Clientul depunând banii la Bancă creează disponibilitatea: proviziunea. El era considerat în drept să poată trage un cek asupra băncii rugând-o să efectueze plata în toate sucursalele ei. Instrumentul de transport era astfel născut dar Banca pentru a întări puterea de credit a cekului emis de client punea o viză pe cek atestând că avea proviziune (Viza de proviziune).

Dificultăți create de fisc.

Fiscul nu a stat cu brațele încrucișate față de practica Băncilor intrucât mișcarea cekurilor fiind mare se consideră frustrat prin plata taxelor de cek. În adevăr fiscul considera viza de proviziune ca o acceptare și astfel se punea Banca în situațiunea trasului din poliță, de oarece cekul nu are nevoie de acceptare. Apoi fiscul mai constată că nu erau sume disponibile pe numele trăgătorilor. În aceste condițiuni s'au început nenumerate procese și de multe ori fiscula reușit a impune aceste cekuri ca bilete la ordin.

Băncile fiind luate din scurt, nu s'au lăsat bătute și au triumfat în aplicarea regimului fiscal al cekurilor și acestui titlu. Pentru aceasta au căutat să creeze disponibilitatea în favoarea clientului care trăgea un cek, deschizându-i un compt special fictiv. Pe numele trăgătorului acest compt era anulat imediat ce cekul fusese prezentat și achitat. Pe cek se făcea de Bancă mențiunea: „valoare în compt curent“. Astfel fiscul a făcut să se adauge la viză și mențiunea comptului fictiv deschis adhoc.

Primul decret lege care a fost nevoit să legitimeze practica acestor cekuri a fost din 10 Octombrie 1915 care le denumeste: „bilete la or-

din emise de instituțiunile de credit sau de Băncile particulare sub formă de cekuri circulare“. Decretul acesta mărea puțin taxele de la 0,20—0,60 de fiecare cek, proporțional cu valoarea.

Efectele recunoașterii legale a cekului circular.

A fost destul ca legea să legitimeze practica pentru ca Băncile să găsească inutilă semnătura trăgătorului, Banca obligându-se să facă plata, semnătura aceasta era fără rost. De asemenea era inutile deschiderea de compturi curente care îngreuiau comptabilitatea Băncilor. În aceste împrejurări deghizarea a dispărut făcând loc realității și forma a fost a unui bilet la ordin subscris de Banca în numele beneficiarului. Prin acest cek circulația fiduciară a fost dublată și pentru a se evita complicațiunile timbrării un decret din 1919 le-a aplicat o taxă de 3 la mie plătitibilă de instituția de credit emitentă asupra circulațiunei mijlocii a unui an financiar.

Folosul tras de Bănci din recunoașterea cekului circular.

Dacă particularii au găsit în acest mod cel mai practic mijloc de transfert al banilor apoi Băncile au câștigat marele avantaj de a-și procura numerar care nu le costă nimic și le ajută să facă față plăților în situațiunea dificilă a pieței. Țara a câștigat și ea de oarece s'au evitat neajunsurile inflațiunei. Desigur însă că Banca de emisiune pierde privilegiul ei fiind atinsă prin aceste operațiuni.

Cekul circular față de biletele de Bancă.

Este incontestabil însă că deși prezintă atâtea foloase, cekul circular din punct de vedere juridic își păstrează caracterul de titlu de credit privat. El nu înlocuește în mod absolut biletul de Bancă. Obligațiunea luată de Banca emitentă nu este o obligațiune la purtător. Cekul este liberat pe numele celui ce-l cere și acesta îl poate transfera prin gir la rândul său către orice persoane. Din acest punct de vedere cekul prezintă mai multă securitate pentru public refiind plătitibil la purtător. Indosarea putând avea loc la infinit, el circulă din mână în mână cu cea mai mare ușurință.

Neajunsurile cekului circular.

Cekul circular are la bază creditul Băncii emitente. Dacă o Bancă nu ar plăti asemenea cek la prezentare? Chestiunea ce s'a ridicat în Drept a fost dacă în asemenea situație portorul titlului s'ar putea întoarce cu acțiune contra giranților anteriori și a primului beneficiar. Cu ocazia falimentului Băncii „Banca di Sconto“ — chestiunea aceasta care era de domeniul doctrinei a fost pusă în practică. Adversarii cekului circular au

3) D-l Prof. Pașcanu indică o jurisprudență Italiană din 1886 loc cit. pg. 188 contrară, dar practica și doctrina cere denumirea de cek considerând fără text această mențiune revelatorie ca esențială (Vivante III No. 1393).

pretins chiar că una din cauzele dezastrului era și emiterea de cekuri fără acoperire. În fapt însă, crahul era datorit imobilizării excesive care nu a putut fi lichidată în timp util. S'au căutat să se aplice regulile dreptului cambial și au fost Tribunalele care au respins acțiunea considerând că acest titlu nu dădea loc la garanția solidară care este de rigoare în dreptul cambial. Față de aceste împrejurări legiuitorul a trebuit să intervie în 1923. Acest decret în art. 7, aplica cekului circular regulile efectelor de comerț cu care le asimilează din toate punctele de vedere. Prin obligațiunea solidară a tuturor semnatărilor giranți și a beneficiarului se deosebește acest titlu de titlul de Banca la purtător. În timpuri normale când circulația poate avea loc fără asemenea garanții, practica întrebuintează girul în alb, care transformă titlul la ordin într'un titlu la purtător.

Consecința girului în alb pentru crearea garanțiilor de plată.

Posibilitatea circulației prin girul în alb apropiind cekul circular de biletul de Bancă s'a căutat a se întări situația portorului. În adevăr cekul circular nu avea atât bază decât solvabilitatea Băncii emitente. — Băncile de emisiune în timpuri normale trebuie să aibă la dispoziție sumele necesare pentru garantarea plății biletelor emise.

De aceia legiuitorul italian din 1923 și cel din 1919 a trebuit să aplice același tratament cekului circular. S'a pus ca prima condiție autorizată Guvernului. A doua condiție este depunerea la Banca de emisiune a unei acoperiri, în titluri de Stat sau bonuri de tezaur reprezentând 40% din valoarea circulației medii, de asemeni titluri ce Banca a avut în semestrul precedent. Dacă totalul cekurilor emise depășea valoarea capitalului social și a rezervei legale a Băncii, acoperirea trebuie să fie pentru excedent de 100 la %. În caz de contravenție, legea dispune amenzi și posibilitatea de retragere a autorizației.

Sumele depuse cu titlu de garanție a cekurilor circulare sunt afectate cu privilegiu portorilor de cekuri circulare. Autorizația pe care Banca emitentă trebuie s'o capete de la Guvern, face această instituție de drept comercial privat să fie o instituție a dreptului public. Foloasele pe care Băncile autorizate le-au tras din emiterea acestor titluri sunt considerate în Italia ca o justă recompensă a efortărilor făcute de aceste instituții pentru înlăturarea inflației monetare după război.

Juriștii Francezi consideră că emiterea acestor cekuri în Franța ar constitui o atingere a monopolului Băncii de emisiune care ar fi contrară principiilor fundamentale ale legislației Franceze, de oarece este necontestat că circulația acestor

titluri este o adevărată circulație fiduciară. Juriștii Francezi cred că în situația de azi a Franței asemenea cekuri ar crea faloase Băncilor private autorizate dar nu ar micșora numărul biletelor de Bancă. Astfel ei consideră că asemenea emisiune nu poate fi autorizată și utilă decât în cazul unei noi crize care ar pune Guvernul în situația de a crea un nou instrument de schimb. În asemenea împrejurări de criză trebuie ales între două rele: emisiunea unor noi bilete de Bancă deci inflațiune, sau crearea acestui derivat al monedei, cekul circular, acoperit cu garanția creditului Băncilor private.

Asupra introducerii acestui titlu în România.

Față de lipsa de numerar ce se resimte în România, și de faptul că nu se poate trece plafonul Băncii Naționale care ar zgudui din temelie creditul nostru și ar agrava situația de azi, credem că am putea reflecta la introducerea acestui sistem ajutător al circulației fiduciare. Pentru a se evita însă neplăcerile și turburările ce ar rezulta din emisiunea titlurilor făcute cu ușurință de unele Bănci, credem că ar fi locul să se acorde acest privilegiu numai Băncilor de mână întâia. S'ar putea mărgini autorizația Guvernului pentru început numai în favoarea Creditului Funciar Rural. Această societate a dovedit o prudență deosebită în activitatea ei, se bucură de o încredere mare a publicului și este aproape singura instituție de credit afară de Banca Națională care are ramificații în toată țara, prin creditele agricole organizate în fiecare județ.

Numerariul depus ca garanție la Banca Națională ar permite primei instituții să aibă la dispoziție mai multe bilete de Bancă ce le-ar putea întrebuința fie la deschiderea de noi credite de scont, fie ca masă de manevră pentru menținerea cursului leului în această perioadă când urmărim stabilizarea de fapt a monezei. Apoi s'ar mări circulațiunea fiduciară, astfel că piața noastră s'ar resimți. Desigur că publicul nostru ar primi cu cea mai mare încredere cekurile circulare emise de Banca Românească, Banca de Credit, etc.

Pe lângă interesul doctrinar ce-l prezintă chestiunea de care ne-am ocupat, credem că prezintă mai ales pentru țara noastră o utilitate economică de interes general.

CONSTANTIN A. STOEANOVICI

Doctor în drept din Paris
Profesor suplinitor la Facultatea de
Drept din București, Avocat

A apărut NOUA LEGE A CHIRIILOR (1927), textul oficial, cu *Expunerea de motive* a Ministrului de justiție, *rapoartele dela Cameră și Senat* și *Avizul Consiliului legislativ*.

Broșura cuprinde 96 pagini. Prețul 30 lei.

RESPONSABILITATEA PENALĂ

A

TUTORILOR LEGALI

Soțul supraviețuitor, tutore legal, care și-a însușit o parte sau întreaga avere a defunctului soț, se poate apăra de răspunderea penală, invocând art. 307 codul penal ?

Speța este cu mult mai frecventă decât ar putea-o arăta analele judiciare. Ea rămâne însă mai în totdeauna pe dinafara sancțiunilor legale, consacrată de un trist „obicei al pământului” și acoperită discret de justițiabili, dintr-o discutabilă concepție despre prestigiul familiei, și despre indelicatetea intervenției judiciare între părinte și copii.

Trecând peste aceste temeri — germinate într-o „educație socială ipocrită”, — cum numește Haeckel, și care stăruiește în a acoperi cu discreție toate scăderile valorilor morale admise ca puncte cardinale în viața socială, — ne vom ocupa mai jos numai de problema juridică pură, în întregul ei.

Situația soțului supraviețuitor — tutore legal — care și-a însușit o parte sau întregul patrimoniu al soțului defunct, în dauna copiilor săi minori, se poate încadra în două texte de lege.

De o parte, articolul 307 cod. penal, pare că l'ar dispensa de orice răspundere penală, socotind fapta sa ca o tainică luare, nepedepsită și supusă numai despăgubirilor civile: „Tainicile luări urmate ori de către bărbat spre paguba muerei sale, ori de către muieră spre paguba bărbatului săi, ori de către un văduv sau văduvă, despre lucrul soțului celui răposat, ori de către copii sau alte rude de jos spre paguba tatălui sau a mamei, sau altor rude de sus, ori de către tată sau mamă sau alte rude de sus spre paguba copiilor lor, sau altor rude de jos, ori de către afini de aceeași linie, ori de către frați și surori între dânsii, nu se pot socoti furturi, ci sunt supuse numai la despăgubirea civilă”.

De altă parte, art. 330 cod. penal, pedepsește pe tutorele care lucrează în vătămarea copilului încredințat administrației sale: „se vor pedepsi cu închisoare dela una lună până la un an:

„I) Tutorii, curatorii, executorii testamentari, acei însărcinați cu paza lucrurilor sechestrate, administratorii de fundațiuni, cari cu rea credință lucrează în vătămarea persoanelor, sau lucrurilor încredințate direcțiunii sau administrației lor;

„II) Samsarii, agenții de schimb, expeditorii și alte persoane exercitând o profesiune cu care sunt anume însărcinați de autoritatea publică, dacă în afacerile ce le sunt încredințate aduc, cu rea credință, vătămare acelora care le-au încredințat afacerile”.

Între aceste două texte de lege, aparent inconciliabile, organele de instrucție, impresionate de componenta așa zisă morală a chestiunii — de care vorbeam mai sus — integrează pe toți tutorii legali vinovați de art. 330, în art. 307, și refuză deschiderea acțiunii publice.

Socotim că această soluționare este complet eronată, și că chestiunea componentei morale nu are ce căuta aci, pentru că din examinarea textelor sub lumina principiilor fundamentale de drept, orice urmă de controversă dispăre; iar acolo unde adevărul juridic apare luminos și indubitabil nici o altă considerațiune din afara problemei de drept nu are ce căuta.

În prealabil trebuie să precizăm ca în mod neîndoios art. 330 cod. penal, vorbind de tutori fără distincție

ne, implicit vorbește și de tutorii legali; căci „acolo unde legea nu distinge nu putem distinge noi” (în acelaș sens Curtea de casație II, 340-98 B. p. 774).

Pentru a scăpa așa dar de rigorile art. 330, ce poate invoca tutorul legal, părintele copilului? Scuza absolutorie a art. 307, și aceasta sub un dublu aspect:

a) Tainică luare urmată de către un văduv sau văduvă despre lucrul soțului celui răposat, sau

b) Tainică luare urmată de către tată sau mamă spre paguba copiilor lor.

Din tot textul art. 307, numai în una din aceste două ipoteze, sau în amândouă, se poate pune tutorele părinte al copilului.

Le vom examina pe rând:

a) Tainică luare urmată de către un văduv sau văduvă despre lucrul soțului răposat, nu poate fi.

Această situațiune nu poate exista decât în cazul în care „de cujus” a lăsat alți succesibili decât sesinarii. Numai atunci se poate spune că după clipa morții soțului supraviețuitor a mai avut de a face cu bunuri ale soțului răposat. Căci numai atunci, — atâta timp cât moștenirea nu este atribuită cuiva, care să fi fost îndrituit a cere trimiterea în posesie, — bunurile mai pot fi ale soțului răposat, prin acea ficțiune de drept succesoral incontestată, a heredității iacente, care menține persoana defunctului: „hereditas jacens, sustinet personam defuncti”.

Quid însă în cazul când au rămas moștenitori sesinarii? În acel caz prin o a doua ficțiune fundamentală a dreptului succesoral, care este sezina, moștenitorul sezinar este socotit proprietar și posesor al patrimoniului defunctului, conform art. 653 cod. civil, instantaneu și automat în clipa morții lui „de cujus”. Nici un moment hereditatea nu a fost iacentă. Murind, de cujus a trecut direct și nemijlocit patrimoniul sau sezinarilor. În acest caz, nici cea mai îndrăznească construcție hipotetică nu e în stare să ne arate, în ce mod a mai putut soțul supraviețuitor să ia ceva dela soțul răposat.

Tot ce soțul supraviețuitor a luat cu începere din însăși clipa morții lui de cuius, el a luat dela sezinari — recte dela copii — în cazul ce examinăm. Și atunci, singura concluzie juridică și logică este că soțul supraviețuitor nu poate comite, cum zice art. 307, o tainică luare despre bunul soțului răposat, decât în cazul în care are de-aface cu moștenitori care trebuie să ceară trimiterea în posesie, nu când are de-aface cu sezinarii, cu copiii lui de cuius.

b) Al doilea aspect al art. 307, — tainică luare urmată de către mamă sau tată spre paguba copiilor lor, — iarăși nu poate fi invocat.

Acest aspect al scuzei absolutorii, înscrisă în art. 307 cod. penal, nu este aplicabil decât în cazul în care avem de-aface cu copii majori. Dela aceștia părintele poate lua fără sancțiuni penale.

Cu minorii însă chestiunea se schimbă.

Art. 344 cod. civil, declară tutore deplin drept pe părintele rămas în viață. Astfel fiind raporturile între soțul supraviețuitor și minor devin automat prin efectul sezei și al tutelei legale, raporturi tutelare, iar nu simple legături de familie încadrate în art. 307.

O apărare nu se poate trage nici măcar din textul art. 330 cod. penal care vorbește de „persoane sau lucruri încredințate”, obiectându-se spre exemplu că, atât timp cât această încredințare nu a avut loc, avem de-aface cu o tainică luare. Că adică în intervalul de timp între moartea lui de cuius și instituirea formală a tutelei la Tribunalul respectiv, prin inventarierea averii și recunoașterea tutorelui, părintele ar putea lua din

averea succesorală, devenită a copiilor săi, fără a intra în rigorile art. 330 cod. penal.

Nici această apărare nu este posibilă pentru că :

a) Dacă soțul supraviețuitor este tatăl, apoi el avea tutela încă dinaintea morții mamei, conform art. 343 cod. civil, după care el răspunde ca tutore de averea cuvenită copilului său (pentru fond și venit când legea nu-i dă drept de folosință și în tot cazul pentru fond, când legea îi dă drept de folosință) — și el nu face altceva decât să continue prin efectul art. 344 cod. civil această tutelă, cu răspunderile ei după moartea mamei ;

b) Dacă mama supraviețuiește, apoi conform art. 344 și 346 cod. civil, ea devine automat tutoare din momentul morții tatălui ; iar în cazul când nu va voi să primească tutela, va trebui să declare în mod expres acest lucru la Tribunal în termen de 40 zile. În orice caz însă, ea rămâne obligată „a îndeplini datoriile tutellei, până când se va orândi un tutore, după formele prescise de lege”. (art. 306 cod. civil. În acest sens și Curtea de casație II. 204-6 Oct. 875. B. p. 242 cod. civ., adnotat Hamangiu sub art. 346 : mama până la numirea unui tutore este obligată a îndeplini toate îndatoririle tutellei, fără a avea trebuință de vreo autorizație).

Iată dar cum raporturile dintre părintele care și-a înșușit ceva din averea rămasă pe urma defunctului soț, și minorii săi copii, s'au precizat în mod simplu și neîndoios, prin construcțiuni pur juridice cu texte de lege și principii fundamentale, fără a avea nevoie să recurgem la elemente dubioase și variabile dela individ la individ.

Pentru ca chestiunea să fie complectă, am mai avea de adăugat, că prin analogie situațiunea celorlalți tutori legali, ascendenții, se soluționează ca și aceea a părintelui tutur ; iar în ce privește drepturile legale ale soțului supraviețuitor — cum ar fi porțiunea virilă în uzufruct a văduvei sărace — ele nu pot aduce nici o atenuare răspunderii pe care părintele tutur o are pentru fondul averii minorilor săi copii.

Cât despre partea morală a chestiunii, noi socotim ca nici un conflict nu există aci între drept și morală.

O educație din ce în ce mai desăvârșită ne apropie de adevăr. Morala nu poate cere nimic în contra adevărului. Orizonturi noi, în pragul cărora justiția trebuie să se cotopească cu adevărul, ne îngăduie să socotim că singura datorie morală a justiției este descoperirea adevărului.

Societatea nu are nimic de câștigat din micile și marile felonii care se desvoltă la umbra așa pretinșelor conveniențe morale și indelicatete, ce imobilizează brațele justiției represive.

Așa că, întorcând prisma construcțiilor morale, tocmai art. 307 apare periculos, cum spunea regretatul profesor Tanoviceanu : „E chiar periculoasă impunerea furtului în familie, căci ea poate însufla cugete rele la infractor, și neîncredere în sânul familiei (1).

Dar când și principiile și textele de lege se pronunță categoric ?

Nu vedem nici un argument de drept — sau din afară — ce s'ar mai putea opune la deschiderea acțiunii publice în atare împrejurări.

Este mai bine să știe toți tutorii legali înclinați a transforma patrimoniul pupilului în propria lor avere, că justiția represivă nu îngăduie aceasta

Este admisibil v tul plural în dreptul nostru?

I. Considerațiuni economice.

Proprietarul unei mici întreprinderi înfloritoare, dorește mărirea sferei de acțiune a comerțului său. El are nevoie de capitalul altora. Se hotărăște să aducă într-o societate pe acțiuni fondul de comerț ce posedă.

E nevoie însă pentru o deplină dezvoltare a miciei întreprinderi de un capital mai mare decât valoarea actuală a întreprinderii existente.

Dacă societatea anonimă ce urmează a se constitui va funcționa după normele clasice ale societăților de capitaluri, în care majoritatea capitalului domină cu înlăturarea elementului personal, omul nostru, va șovăi și va renunța.

Omul nostru ar dori o dezvoltare a întreprinderii sale dar cu asigurarea situațiunii sale în noua societate, cu păstrarea conducerii și a controlului în mâinile sale, în afară și peste contingentele de capital, cari se deplasează sub forma mobilă a acțiunii la purtător din mână în mână.

Capitalistul care recunoaște valoarea competenței sale, nu-i poate atribui un număr mai mare de acțiuni decât reprezintă efectiv aportul său actual.

El este gata totuși a-i da garanții de menținere în administrație, de control în conducere.

Formula obișnuită a scrisorii de garanție, blocarea acțiunilor sunt corectiv insuficiente sub formă incomode pentru capital.

Iată o coniectură economică care a făcut să se ivească ideea votului universal.

Un inventator întemeiază o societate pe acțiuni pentru exploatarea unui brevet. Valoarea brevetului este adesea imposibil de determinat. Rezistența tehnicii curente sau survenirea unei invențiuni mai practice pot diminua sau suprima cu totul ori care valoare a brevetului.

A se atribui o parte din acțiunile subscrise inventatorului ar însemna în caz de insucces, totuși participarea acestuia la repartitia produsului lichidării, ceea ce capitalistul nu acceptă.

A se atribui inventatorului părți de fondator, înseamnă într-adevăr a-i atribui o parte din beneficii, dar are neajunsul de nu-i îngădui să intervină în administrațiunea societății, părțile de fondator neavând dreptul de vot în adunările generale.

Acțiunea cu votul plural desleagă problema.

Nu se va atribui inventatorului un număr prea mare de acțiuni. Acțiunile ce i se vor atribui nu vor avea mai multe drepturi în repartitia activului, dar fiind cu votul plural pun la adăpost pe inventator în contra unei înlăturări arbitrare dela administrație și îi dau garanția controlului — nu în proporția capitalului său, ci cu valoarea cunoștințelor sale — asupra conducerii societății.

II. Observațiuni statistice.

Imprejurări ca cele de mai sus și multe altele create de realitatea vieții sociale, au adus în lumea economică și juridică acțiunea cu votul plural.

Aceste acțiuni sunt cunoscute sub denumirea acțiunii A, sau acțiuni anticlasă.

În Franța s'au emis din Ianuarie 1920 până în Iulie 1923 peste 24.000.000, acțiuni cu votul plural

SORIN NEGRUTZI

1) Tanoviceanu, Drept penal, Ed. Socec, 912, vol. I, p. 651.

Una sută cinci spre zece societăți franceze au emis în perioada de mai sus acțiuni A. Capitalul acestor acțiuni cu votul multiplu reprezintă 18 la sută din capitalul total al societăților, și dispune în mijlociu de 79 la sută din numărul total al voturilor.

E interesant de adăugat că în urma tratatului din Versailles care prin art. 357 a obligat Germania la predarea flotei renane s'a constituit cu consimțământul ministerului de finanțe francez, „La société Française de Navigation rhénane” cu un capital împărțit în acțiuni A și B, adică cu acțiuni cu votul plural și cu acțiuni simple. Statul și-a rezervat acțiunile A.

În Germania în anul 1921, 12 la sută din capitalul A reprezintă 29 la sută din capitalul societăților pe acțiuni A au majoritatea voturilor în societățile respective.

În Germania acțiunile A, au uzurat băncilor controlul asupra industriilor pe care le comanditează Deutsche Bank, Diskonlo Gesellschaft, Dresdner Bank, pentru a vorbi de cele mai cunoscute, au acțiuni.

În România practica e mai puțin cunoscută. Steaua Română și „Sirius” sunt societăți cari au acțiuni A.

III. Stadiul chestiunii în dreptul comparat.

În dreptul francez votul plural este legiferat prin art. 34 cod. com. modificat prin legea din 16 Noembrie 1903.

Iată cuprinderea sa: Toute société par action peut, par délibération de l'assemblée générale constitué dans les conditions prévues par l'art. 31 de la loi du 24 Juillet 1867, créer de actions de priorité, jouissant de certains avantages sur les autres actions, ou conférant des droits d'antériorité, soit sur l'actif social, soit sur les deux, si les statuts n'interdisent pas, par une prohibition directe et expresse, la créations d'actions de cette nature.

Sauf dispositions contraires des statuts, les actions de priorité et les autres actions, ont dans les assamblées un droit de vote égal.

În codul comercial german votul plural este de asemenea admis printr'un text expres de lege a-nume prin art. 252.

Iată cuprinderea primului aliniat:

Jede Aktie gewährt das Stimmrecht. Das Stimmrecht wird nach den Aktienbeträgen ausgeübt. Der Gesellschaftsvertrag kann, für den Fall, dass ein Aktionär mehrere Aktien besitzt, die Ausübung des Stimmrechtes durch Festsetzung eines Höchstbetrages oder von Abstufungen beschränken.

Werden mehrere Gattungen von Aktien ausgegeben, so kann des Gesellschaftsvertrag den Aktien der einen Gattung, eine höheres Stimmrecht beilegen als den Aktien einer anderen Gattung.

În Anglia art. 67 din Companies-Consolidation Act din 1908 dispune: În lipsă de prescripțiuni speciale conținute în statute, fiecare acțiune dă dreptul la un vot.

IV. Examenul chestiunii la noi.

Atât în Italia cât și în dreptul Român, chestiunea nu a fost legiferată. Soluțiunile vor fi aceleași în dreptul italian ca și în dreptul român. Mai mult, ele se vor impune a fortiori în dreptul român un-

de textul mai clar înlătură o serie de îndoeli, pe care textul italian le-a făcut posibile.

Iată ambele texte italian și român unde se găsește sediul chestiunii:

Art. 166 cod. com. it.: „Acțiunile trebuie să fie de o valoare egală și ele conferă posesorilor drepturi egale, dacă nu s'a stipulat altfel în actul constitutiv, respectându-se în tot cazul pentru orice acționar dreptul de vot în adunările generale”.

Art. 166 cod. com. rom.: „Acțiunile trebuiesc să fie de o valoare egală.

Ele conferă posesorilor lor drepturi egale, dacă nu s'a stipulat altfel în actul constitutiv, respectându-se în tot cazul pentru orice acționar dreptul de vot în adunările generale”.

Art. român e mai clar. El decretează printr'un aliniat separat egalitatea valorii acțiunilor.

Acest principiu este inderogabil. „Acțiunile trebuie să fie de o valoare egală”. (Valoare egală nominală, ceace nu exclude valori efective diverse. Vivante II Nr. 459).

Prin aliniatul 2 al art. 166 se pun încă două principii și anume:

a) Acțiunile conferă posesorilor lor drepturi egale. Acest principiu este însă indicativ, supletiv pentru voința prezumată a părților. Chiar textul prevede derogabilitatea: „Dacă nu s'a stipulat altfel în actul constitutiv”. Prin urmăre acțiunile pot conferi și drepturi inegale ca de pildă: Un dividend minimal garantat, precădere la lichidare asupra altor acțiuni, drepturi de preferință speciale la noui emisiuni și de asemenea dreptul la votul plural.

b) „Dreptul de vot al oricărui acționar la adunările generale va fi în tot cazul respectat”.

Orice acționar chiar posesor al unei singure acțiuni are dreptul de a vota în adunarea generală. Orice acțiune indiferent de vechime, indiferent de durata posesiunii ei de către acționarul respectiv, conferă dreptul de vot.

Principiul de sub b, este inderogabil, dar evident nu mai în măsura în care textul operește derogatiunea. Dispozițiunea din statut care ar edicta că două acțiuni dau dreptul la un vot, cu excluderea posesorului unei singure acțiuni ar fi ilegală. Fiecare acțiune are dreptul la un vot. Dar fiecare acțiune poate avea dreptul la mai multe voturi.

Art. 159, al. I, are următoarea cuprindere: „Fiecare asociat are un vot și fiecare acționar care posedă până la 5 acțiuni are un vot. Acționarul care posedă mai mult de cinci până la una sută, are un vot pentru fiecare cinci acțiuni, și pentru cel ce posedă peste numărul de o sută, are un vot pentru fiecare douăzeci și cinci acțiuni.

Deciziunile se iau cu majoritate absolută.

Se poate derogă la aceste dispozițiuni prin actul constitutiv sau prin statute”.

Unii adversari preconcepți ai votului plural au voit să tragă din acest articol argumentul de text împotriva lui. Ei au zis: Iată spiritul legii. Nu multiplicarea voturilor cu numărul acțiunilor, ci descreșterea puterii de vot pe măsură ce sporește numărul acțiunilor.

Dar din astfel de subtilități nu se poate creă o prohibițiune care ar trebui să fie formală. Regula de interpretare și în materia societăților anonime, este libertatea convențiunilor, mărginită numai de dispozițiunile imperative formale ale codului.

Ori articolul de mai sus spune clar că se poate derogă la aceste dispozițiuni. Deci se poate acorda fiecărei acțiuni câte un vot, și nimic nu oprește ca să se acorde fiecărei acțiuni două sau mai multe voturi, iar altei categorii numai câte un vot.

Dacă am voi să urmărim pe adversarii votului plural pe terenul subtilităților, am putea spune că din contra art. 159, al. I, reproduc mai sus, permite prin spiritul lui votul plural. Căci într'adevăr el prevede un drept de vot mai mare cu cât numărul de acțiuni este mai mic. El tinde să ocrotească pe acționarii cu acțiuni puține împotriva acelor cu prea multe acțiuni; nu se poate deduce de aci, că acționarul cu foarte puține acțiuni, dar care ar avea interese speciale într-o societate, ar putea să aibă mai multe voturi de fiecare acțiune?

Dar nu e nevoie de aceste finete. Sunt suficiente principiile generale. Aici un text nu interzice nici formal nici implicit dreptul plural. Art. 166 acordă cel puțin un vot fiecărei acțiuni. Mai puțin nu se poate acorda; e un minimum legal. După ce raționament se poate deduce că nu se poate acorda mai mult?

Mai ales când textul prevede formal categoria acțiunilor cu drepturi inegale, adică a acțiunilor privilegiate.

Când privilegiile atribuite acțiunilor nu sunt precizate în forma pe care trebuie s'o aibă, de ce am zice că acestea se opresc la votul plural?

Desigur că Tribunalul căruia i se va supune spre aprobare un statut cu acțiuni prevăzând votul plural, este în drept să examineze dacă măsura în care s'a acordat votul plural, nu suprimă în realitate dreptul de vot al celorlate acțiuni.

Dacă la un număr de 10.000 acțiuni se va crea o categorie de 10 acțiuni cu câte 1.000 voturi fiecare, celelate 9990 având câte un vot, iar aceste 10 acțiuni fiind concentrate într-o singură mână, tribunalul poate vedea în această specială împrejurare, o indirectă suverană a dreptului de vot al celorlate.

Indicațiunile statistice dela începutul acestui studiu, arată între cari norme se consideră ca rațional votul plural.

Iată încă o ilustrațiune. La 420.000 acțiuni a 500 Lire italiene fiecare, s'a creat o categorie de 70000 acțiuni cu 5 voturi fiecare, celelate 350.000 având câte un vot de fiecare acțiune. Jurisprudența italiană a găsit legală clauza și a dat aprobare statului care o prevedea (C. ap. Milano, 11 August 1925. Riv. di Diritto Comm. 1925, II, pag. 493-501).

Se obiectează că votul plural poate da loc la exagerări, la abuzuri.

Din această obiecțiune nu se poate trage concluzia unei prohibițiuni. Ea poate să furnizeze material de observație legiutorului pentru a reglementa disciplina uzului votului plural.

Si societățile anonime au dat loc la abuzuri, prin omnipotența administratorilor, prin cartelări de acționari, prin blocări de acțiuni, prin participări de oameni de paie la adunări, prin putința majorității de a distruge societatea cu minoritatea care reprezintă realmente interesele societății.

Se cunosc doar cazuri de industrii cari au dobândit majoritatea acțiunilor unei industrii concurente, nu pentru a colabora la propășirea acelei industrii, dar pentru a o distruge. Minoritatea care ea reprezintă interesele unei astfel de societăți, ca de iremediabil victima majorității, uzurpatoare.

Se poate, din aceste abuzuri și excese, trage concluzia că societățile anonime sunt dăunătoare?

Desigur că abuzuri sunt posibile cu votul plural. Va fi sarcina legiutorului ca observându-le, să le înfrângă, reglementând funcționarea votului plural.

Deocamdată legea noastră nu numai că nu-l interzice, dar se pare că art. 166 cod. com. îl presupune implicit. În orice caz interpretarea acestui articol, în afară de regula comună de interpretare menționată mai sus, urmează a se face în spiritul nevoilor practice, a evoluțiunii economice și a datelor empirice a realităților.

Datele statistice precum și cele de drept comparat, furnizate la începutul acestui studiu, permit să se tragă concluzia că difuziunea votului plural, în practică, că adoptarea lui prin legi speciale, își are obârșia, nu în conspirațiunea tuturor pentru a ocroti unele abuzuri și dăunătoare egoisme, ci în exigențele realității economice și într-o sănătoasă conștiință juridică.

Să nu se obiecteze deasemenea că legiferarea specială a votului plural, în anumite legislațiuni, dovedește că fără un text special, votul plural rămâne interzis.

Dreptul cunoaște multe materii legiferați, cari înainte de legiferare, au fost deslegate de jurisprudență.

Legiutorul nu a făcut adesea decât să rezume în lege sistemul consacrat de jurisprudență.

Iată de pildă o adnotare la legea din 1903 din Franța care prin modificarea art. 34 c. com. autoriză crearea de acțiuni cu votul plural.

„Il n'est pas douteux que, sous l'empire de la loi de 1867, les propriétaires d'actions de priorité et les propriétaires d'actions ordinaires, jouissent du même droit de vote dans les assemblées générales.

On était en droit de considérer qu'il aurait pu être accordé, par les statuts, aux propriétaires des actions de priorité, un droit de vote plus important ou moins important, qu'aux propriétaires des actions ordinaires. Et il ne nous avait pas semblé qu'il y eût intérêt à introduire dans la loi une disposition particulière permettant expressément d'accorder un droit de vote égal ou inégal aux actions de priorité et aux actions ordinaires. (Traité générale des sociétés. Houpin et Bosoieux, vol. I, pag. 364, Nr. 333 în notă).

Chestiunea dreptului de vot plural a format obiectul unei divergențe celebre între Tribunalul comercial din Milano și Curtea de apel din același oras.

Tribunalul prin mai multe sentințe se pronunța împotriva dreptului de vot plural. Curtea de apel, de acord cu Ministerul public reforma regulat sentințele Tribunalului, stăruind în soluțiunea legalității votului plural și concentrând în deciziuni monumentale, toată controversa și toate considerațiunile cari militau pentru soluțiunea ei. (Riv. di Diritto com. 1925, II, pag. 210 și 488).

În luna August 1926, în sfârșit Tribunalul din Milano s'a supus dând o sentință în sensul soluțiunei Curței de apel (sentință nempublicată încă, indicată numai în „Corriere della Sera“).

Autorii însă aprobă soluțiunea Curței de apel. Iată ce spune Vivante, ed. 5, vol. II, Nr. 489, pag. 219:

Art. 164 (166 cod. rom.) admite într'adevăr ipo-

teza mai multor categorii de acțiuni și acționari create de actul constitutiv sau de statute cu drepturi diverse astfel: acțiuni privilegiate, acționari având dreptul la un vot, și acționari având dreptul la 2 voturi, și declară valabil aceste ilegalități.

Iată asemenea opinia lui Navarini (*Diritto Commerciale*, vol. IV, Nr. 1784).

„Rațiunea fundamentală și normală a acțiunilor de prioritate este de a face mai sigură pentru posesorii lor, repartitia dividendelor sau redobândirea aporturilor respective.

Cu alte cuvinte ele conferă un drept de preferință asupra beneficiilor sau asupra patrimoniului social, în momentul lichidării, sau făcând abstracțiune de toate acestea ele pot pune pe posesorii lor într-o situațiune superioară acelea în cari se găsesc ceilalți asociați, dând unora un număr mai mare de voturi în adunările generale, dându-le dreptul de a avea unul de ai lor în Consiliul de Administrație“ etc.

În dreptul român, după știința noastră chestiunea a fost pusă numai de d-l avocat Cohen în lucrarea d-sale, „Despre naționalitatea Societăților comerciale în România și despre coexistența grupurilor de acționari și a votului plural în societățile anonime“.

D-sa conchide pentru admisibilitatea votului plural în dreptul nostru.

V. Concluziuni.

Pentru toate aceste considerente expuse mai sus conchid că acțiunile A sau cu votul plural sunt admisibile în dreptul nostru.

M. WEISMAN
Avocat

INALTA CURTE DE CAS. ȘI JUSTIȚIE S. I

Audiența de la 5 Mai 1926

Președinția d-lui AL. ALESSIU, Consilier

Gospodin Ciutacu cu N. Dobrescu și alții

Decizia No. 2444

Exequator. Sentințe ale instanțelor judecătorești străine pronunțate în teritoriile alipite pe timpul dominațiunii străine. Invocarea lor înaintea instanțelor române. Nu este necesar exequatorul. Art 374 pr. civ.

Hotărârile pronunțate de instanțele judecătorești străine în teritoriile alipite, în timpul când aceste teritorii se aflau sub dominațiune străină, are a fi considerate ca și cum ar fi fost pronunțate pe teritoriul român și ca atare ele nu mai pot fi supuse formalității exequatorului prevăzut de art. 374 pr. civ. care este necesar numai pentru hotărârile pronunțate în țară străină.

Prin urmare în speță, un jurnal al Trib. Rusciuk, pronunțat în 1912, asupra unor imobile în Turtucaia, poate fi invocat înaintea instanțelor, române, în litigiile privitoare la acel imobil, fără ca să mai fie nevoie a fi investit cu exequator.

Curtea,

Ascultând cetirea raportului făcut în cauză de d-l Consilier Al. Alesiu; pe d-l av. Popescu Tudor pentru recurent și pe d-l av. Gh. Chiriacescu în combateri

Deliberând,

Asupra recursului de față;

Văzând unicul motiv de casare:

„1) Greșita interpretare a art 374 din codul de procedură civilă cu exces de putere;

„Am prezentat înaintea Tribunalului Durostor procesul verbal din 21 Iunie 1912, al Tribunalului Rusciuk, cu care dovedeam că imobilele revendicate de apelanți, în calitate de moștenitori ai lui Dobre Emu Voicoi, esiseră din patrimoniul acestuia încă înainte de moartea lui și deci apelanții nu mai pot revendica aceste imobile;

„Tribunalul Durostor în sentința atacată cu recurs, afirmă că procesul verbal No. din 21 Iunie 1912, al Tribunalului Rusciuk, fiind o hotărâre pronunțată în țară streină nu ne putem servi de ea înaintea instanțelor românești decât după ce va fi investită cu exequator de instanțele competente românești conform art. 374 cod. pr. civ. și ca atare îl înlătură;

„Afirmatiunea Tribunalului Durostor este completamente eronată;

„În primul rând, procesul verbal din 21 Iunie 1912, al Tribunalului Rusciuk, nu este propriu zis o hotărâre pronunțată în țară streină ci o hotărâre pronunțată în acest teritoriu, pe când el făcea parte din Regatul Bulgariei, de instanțele competente și cu respectarea formelor în vigoare în acest teritoriu, atunci, dar mai mult chiar, nu puteam fi obligat să investesc cu „exequator“ procesul verbal al Tribunalului Rusciuk, de oarece eu nu am cerut executarea lui și m'am servit de el numai ca mijloc de dovadă. Și în acest caz n'avem altă obligațiune de cât să dovedesc Tribunalului că acest proces verbal are o existență reală și că a fost pronunțat de o instanță competentă, cu respectarea formalităților cerute de legile în vigoare în acel timp în acest teritoriu; dovada pe care am făcut-o cu dosarul Tribunalului Durostor No. 1394-914, atașat la dosarul de fond, în care se găsește traducerea oficială, a procesului verbal din 21 Iunie 1912, al Tribunalului Rusciuk, traducere făcută de translatorul oficial al Tribunalului Durostor din ordinul Președintelui acestui Tribunal după dosarul original al Tribunalului Rusciuk, trimis Tribunalului Durostor cu ocaziunea executării unei părți a procesului verbal mai sus menționat și cu textul art. 1206 din codul de procedură civilă bulgară, invocat și citat de apărătorii mei cu ocaziunea debaterilor apelului, text ce se găsește în colecțiunea de legi în vigoare la 27 Iulie 1913, în regatul bulgariei edițiune oficială, publicată de Ministerul de Justiție român și imprimat în 1915 la Imprimeria Statului, deci și existența acestui text în legile bulgare și aplicabilitatea lui în timpul confecționării procesului verbal al Tribunalului Rusciuk, este stabilită până la evidentă, prin traducerea și publicarea lui de către Ministerul de Justiție român. De altfel sentința (jurnalul) a obținut odată exequatorul iar exequatorul îmi protită și mie“.

Având în vedere sentința atacată cu recurs din care rezultă că intimații, Nicolae Dobrescu, Gh. Dobrescu și Maria D. Abrașu, autorizată de soț, toți aceștia în calitate de moștenitori ai defunctului lor tată, Ene Voicu, au intentat acțiune împotriva lui Gospodin Ciutacu, azi recurent, pentru revendicarea a două imobile anume arătate, aflătoare în comuna Turtucaia (Durostor) rămase dela numitul defunct;

Că această acțiune a fost respinsă de către Tribunalul Durostor prin sentința supusă recursului; Având în vedere că Gospodin Ciutacu a susținut, în fața Tribunalului, că imobilele în litigiu, în adevăr au aparținut la origine, defunctului Ene Voicu, autorul intimațiilor; că însă în urmă, imobilele au fost vândute la licitație de către Statul Bulgar, lui Ștefan Stoianoff, fapt ce se constată

din Jurnalul Tribunalului Ruscuiuk dat în ziua de 21 Iunie 1912, precum și din deciziunea aceleiași Tribunal cu No. 339/913, iar dela Ștefan Stoianoff, continua Gospodin Ciutacu, imobilele au trecut în proprietatea sa, prin actul de vânzare autentificat de Tribunalul Durostor sub No. 210/916; că, așa fiind conchidea Ciutacu, imobilele, prin efectul licitării, au eșit definitiv din patrimoniul autorului intimaților și, prin efectul vânzării ulterioare, au intrat valabil în patrimoniul său; Că, totodată Ciutacu, sprijinindu-se pe anume considerațiuni, a mai susținut că actele judecătorești menționate, deși emaneate dela o instanță bulgărească, (Tribunalul Ruscuiuk) pot totuși să fie invocate în fața unei instanțe românești de judecată fără să fie investite cu exequator;

Având în vedere, însă, că Tribunalul a respins apărarea lui Gospodin Ciutacu, motivând că Jurnalul Tribunalului Ruscuiuk, pentru a-și fi putut produce efectele sale, azi în România, trebuia, potrivit art. 374 pr. civ., să fie investit cu exequator căci, deși este invocat numai în apărare, totuși prin el se urmărește, indirect, executarea unei hotărâri date de o instanță streină; că exequatorul acordat prin sentința No. 34/915, de Tribunalul Durostor, nu poate fi invocat de Ciutacu deoarece nu este dat între aceleași persoane care figurează în procesul de față; că, apoi chiar dacă s'ar admite că exequatorul este necesar numai atunci când e vorba de o executare „stricto sensu” iar nu și când, ca în specie, hotărârea instanței streine este invocată numai în apărare, încă Ciutacu trebuia să facă dovada coexistenței condițiilor cerute pentru acordarea exequatorului; că, nefăcând nici una din aceste dovezi, afară de aceea a identității conținutului jurnalului bulgăresc, urmează că nu se poate ține seamă de acest jurnal; că, în ce privește deciziunea No. 339/913, emanată tot dela Tribunalul Ruscuiuk, deasemenea nu poate fi luată în seamă, pe deoparte, această deciziune nu face decât să întregească jurnalul menționat, iar, pe de altă parte, fiind dată la 9 August 1913 (deci după anexarea cadrilaterului), statuiază asupra unor imobile din România (art. 2 al. 1 cod. civ.), ele aflându-se în Turtucaia; că, deci, conchide Tribunalul, Ciutacu neputând dovedi, cu actele judecătorești bulgare menționate, că imobilele în litigiu au eșit din patrimoniul defunctului Ene Voicu, urmează că ele să fie recunoscute proprietatea intimaților, aceștia dovedind calitatea de moștenitori ai defunctului amintit; că Gospodin Ciutacu nu se poate sprijini în apărarea sa pe actul de vânzare intervenit între el și St. Stoianoff, deoarece acel act este nul sub raportul formelor, nefiind făcut în formă autentică, ci sub semnătură privată;

Având în vedere că, prin unicul motiv de casare, se critică soluțiunea Tribunalului fiindcă ar fi fost dată cu violarea art. 374 pr. civilă, susținându-se ca jurnalul Tribunalului Ruscuiuk din 21 Iunie 1912, putea fi invocat în fața instanțelor românești de judecată fără să fie nevoie de a se face dovezile cerute pentru acordarea exequatorului. — deoarece, în primul rând, jurnalul menționat este o hotărâre dată nu în țară streină ci în acest teritoriu devenit român, pe când el făcea parte din statul bulgar; în al doilea rând, jurna-

lul fiind invocat numai în apărare nu se cerea să fie investit cu exequator ci numai să se probeze că a fost pronunțat de o instanță competentă și cu respectarea formelor timpului, ceea ce se dovedise; că, în fine, în al treilea rând, jurnalul fusese investit odată cu exequatur, care profită și recurentului;

Considerând că, potrivit art. 374 pr. civ., sunt supuse formalității exequaturului numai sentințele care au fost date în țări streine și a căror executare se cere să fie făcută în România;

Că rațiunea exequaturului se află în principiul suveranității naționale, potrivit căreia un stat nu poate să ordone decât limitele teritoriului său, iar nu și pe teritoriul altui Stat;

Considerând că, în specie, e necontestat că jurnalul din 21 Iunie 1912, prin care Tribunalul Ruscuiuk, instanță bulgărească, statutează asupra imobilelor în litigiu la un moment când imobilele se aflau pe teritoriul Statului Bulgar, este legal și valabil dat de acea instanță;

Considerând că, deoarece, însă, în momentul când jurnalul a fost invocat de recurent în fața Tribunalului Durostor, pentru soluținarea procesului de față, porțiunea (Turtucaia) din teritoriul statului bulgar, pe care se află imobilele în litigiu, era anexată, precum este și astăzi, la statul român, urmează că jurnalul putea fi invocat în fața acelei instanțe și să-și producă efectele lui legale fără să fie investit cu exequatur și deci, fără a se cere dovedirea condițiunii prevăzute de art. 374 pr. civilă, căci, prin faptul anexiunii, statul român, devenind pentru teritoriul anexat, succesorul statului bulgar, toate hotărârile pronunțate, în mod valabil, de către instanțele judecătorești bulgare cu privire la acel teritoriu înainte de anexarea lui — care a avut loc în anul 1913, — urmează a fi considerate ca și cum ar fi fost pronunțate pe teritoriul Statului Român și ca atare ele nu mai pot fi supuse formalităților exequaturului care este necesar numai pentru hotărârile pronunțate în țară streină;

Că, așa fiind, independent de chestiunea de a se ști dacă exequaturul este sau nu necesar și atunci când sentința streină este invocată numai în apărare sau dacă o sentință de executur are autoritate față de toată lumea sau numai între părțile ce au participat la pronunțarea ei, Tribunalul a violat art. 374 pr. civilă când a decis în speță că Jurnalul Tribunalului Ruscuiuk, pe baza căruia recurentul pretindea că a devenit adjudecatar al imobilului în litigiu nu-și putea produce efectele în România decât pe baza exequaturului ordonat de instanțele românești;

Că, astfel, prima parte a motivului de recurs fiind întemeiată și nemai fiind util de a se examina celelalte părți ale motivului, recursul cată să fie admis;

Pentru aceste motive, Curtea admite recursul etc.

NOTA. A se vedea în ce privește materia executorului, importanta lucrare a d-lui Oncescu-Bestelei, **Executarea sentințelor streine în România.**

INALTA CURTE DE CAS. ȘI JUSTIȚIE S. I

Audiența de la 10 Noembrie 1925

Președinția d-lui EM. MICLESCU, Președinte

Leopold Schindl cu Carol Zimmer

Decizia No. 3360

Supuși inamici. Acte juridice încheiate cu dânsii în timpul războiului. Nulitatea lor. Nulitate relativă. Nu poate fi invocată de supusul strein. Rațiune. Art. 1, 3, 4, 29 și 45 legea relativă la supușii Statelor inamice.

Nulitatea operațiunilor încheiate cu supușii Statelor inamice în timpul războiului este o măsură edictată, numai în favoarea supușilor cetățeni Români, ale căror patrimonii puteau face obiectul unor măsuri de vexațiuni din partea inamicului.

Prin urmarea nulității actelor juridice, încheiate în contra dispozițiunilor formale ale legii nu poate fi cerută, ca parte interesată, de cât numai de către persoanele supuse împilării, iar nu și de către supușii inamici, cari tocmai aveau concursul inamicului.

La baza legii existând caracterul unei prezumțiuni legale de constrângere, supusul inamic, devenit posterior încheierii actului supus român, nu poate cere anularea actului pe motiv că, astăzi este cetățean român, deoarece o asemenea constrângere n'a putut exista în momentul încheierii convențiunei.

Curtea,

Ascultând raportul făcut de d-l consilier L. Munteanu, pe d-nii adv. Micescu și Cristea în dezvoltarea motivelor de casare pe d-nii adv. R. Elias și Pantazi în combateri și

Deliberând,

Asupra recursului făcut de Leopold Schindl în contra deciziunei Nr. 215 din 924 a Curții de apel București, secția IV-a în proces cu Carol Zimmer;

Având în vedere unicul mijloc de casare:

„Greșită interpretare și violare a art. 1, 3, 4 și 45 din legea relativă la supușii statelor cu care România se găsește în stare de război din 21 Decembrie 1916, promulgată cu decretul No. 3242/916.

La 31 August 1917 subscrisul L. Schindl pe atunci supus austriac am vândut d-lui Carol Zimmer, domiciliat în București, Str. Lipsani No. 90-92, imobilul din București, Str. Decebal No. 5 în contra disp. art. 1 din legea din 21 Decembrie 1916 care oprește cu începere dela 15 August 1916 și până la încheierea păcii generale (art. 45) orice comerț, între orice persoane și un supus austriac, sub pedeapsa nulității radicale a operațiunei prescrise de art. 3 din lege întrucât o declară contrarie ordinei publice orice parte interesată putând invoca nulitatea.

Așa fiind vânzarea imobilului meu din str. Decebal No. 5 este lovită de o nulitate radicală și art. 4 din lege îmi dă și mie categoric dreptul să mă prevalez de nulitate.

Curtea de apel Secția IV-a prin deciziunea No. 215 din 924 însușindu-și în totul motivele din ordonanța d-lui Prim președinte al Tribunalului Ilfov No. 704 din 922 îmi respinge acțiunea ce am făcut contra d-lui Carol Zimmer, sub cuvânt că nu mai Statul poate să o ceară.

Că în tot cazul străinii nu pot invoca nulitatea, fără a ține seamă de dispozițiunile art. 4 din lege care nu face această deosebire și fără a ține seamă că eu Schindl sunt cetățean român încă din 1920

Apoi Curtea mai crede că nu puteam intenta acțiune în constatarea nulității vânzării și pentru motivul că asemenea acțiune nu o mai puteam intenta după încheierea păcii generale, dând aceasta o greșită interpretare art. 45 din lege pe care îl violează.

Curtea mai violează textele arătate de lege, precum și art. 5 și următorii între care art. 10 din legea din 21 Decembrie 1916 atunci când spune că disp. art. 1 depinde de împrejurarea dacă imobilul vândut este sau nu pus sub administrație forțată a justiției și că de vreme ce averea a fost scoasă de sub administrația forțată pentru că am devenit român, apoi nu mai pot opune nulitatea vânzării. Cu aceasta se violează încă odată art. 1 din lege care prohibă orice comerț între orice persoană și un supus inamic în intervalul dela 15 August 1916 până la încheierea păcii generale, independent de celelalte măsuri prevăzute în art. 5 și următorii din lege care prevăd punerea sub administrația forțată sau lichidarea bunurilor supusului inamic.

Având în vedere deciziunea atacată din care rezultă că, în urma intrării României în războiul European, recurentul L. Schindl fiind supus austriac a fost internat, iar averea lui pusă sub sechestru. Că, după ocuparea de către inamic a unei părți din țară, recurentul a fost liberat din lagăr și reîntrând în folosința averii sale imobiliare, la 31 August 1917 prin actul autentificat de Tribunalul Ilfov secția de notariat sub Nr. 1936 din 1917, vinde imobilul său din str. Decebal No. 5 intimatului Carol Zimmer, evreu pământean, devenit în 1919 cetățean român.

Că, după părăsirea teritoriului de către inamic averea recurentului a fost repusă sub sechestru;

Că administratorul sechestrului numit a cerut în 1920 anularea înstrăinării imobilului către Zimmer ca fiind contrară disp. art. 3 din legea privitoare la averile supușilor inamici; că această cerere a fost respinsă pe motiv că administratorul sechestrului n'avea calitatea de a face astfel de acțiuni; că, apoi, prin ordonanța prezidențială Nr. 249 din 921 averea recurentului a fost din nou scoasă de sub sechestru, pe motiv că recurentul a devenit cetățean român în baza tratatului dela Versailles;

Că, în fine recurentul prin petițiunea înreg. la Nr. 35213 din 921 cere primului președinte al Tribunalului Ilfov să constate că vânzarea imobilului menționat intervenită între el și intimat este nulă de drept și că imobilul în chestiune n'a eșit nici odată din patrimoniul său, deoarece această vânzare potrivit art. 4 din legea menționată ar fi izbită de o nulitate de ordine publică absolută;

Că atât primul președinte al Trib. Ilfov, prin ordonanța Nr. 704 din 922 cât și Curtea de apel prin deciziunea atacată cu recurs au respins această acțiune;

Că spre a decide astfel, Curtea de apel a adoptat în totul motivele de drept și de fapt ale ordonanței prezidențiale care a motivat: 1) că nulitatea prescrisă de art. 3 din legea de la 29 Decembrie 1916 deși e de ordine publică, totuși actele încheiate în contra disp. art. 1 din aceea lege nu sunt inexistente, ci numai nule, adică susceptibile de a fi anulate prin Justiție, așa că atunci când convențiuni in-

ternaționale au schimbat situația din momentul întocmirii convenției în așa mod încât nu mai sunt contrare prevederilor art. 1 menționat, actul reîntră sub regimul dreptului comun; și 2) că nu se poate invoca nulitatea actului de însuși supusul inamic chiar dacă după facerea actului, el a devenit cetățean român;

Văzând disp. art. 1, 3, 4, 29 și 45 din legea menționată.

Considerând că din cuprinsul acestor texte rezultă că măsurile edictate de legea din 22 Decembrie 1916 au fost luate în scopul ocrotirii intereselor naționale referitoare atât la patrimoniul Statului cât și la acel al particularilor supuși români, prohibindu-se orice fel de operațiuni juridice cu supușii Statelor cu care România se află în război, sub sancțiunea declarării ca nule a unor astfel de operațiuni, făcute în disprețul dispozițiilor legii declarate de ordine publică.

Că în adevăr, după ce prin art. 1, legiuitorul interzice cu începere dela 15 August 1916 până la încheierea păcii generale, orice operațiuni de afaceri cu supușii sau casele comerciale sau industriale aparținând statelor cu care România se găsea în stare de război, prin art. 3 al legii prescrie că: „vor fi considerate contrare ordinei publice și prin urmare nule toate actele sau contractele încheiate sau ce se vor încheia în contra disp. art. 1 din această lege între persoanele acolo specificate“.

Considerând că aceste măsuri au fost edictate numai în favoarea supușilor cetățeni români ale căror patrimonii puteau face obiectul unor măsuri de vexațiune din partea inamicului ce-si urmărea țelul de constrângere morală și economică față de România.

Că, de aci rezultă în mod necesar că nulitatea actelor juridice încheiate în contra prohibițiunii formale a legii, poartă un caracter de ordine publică relativă și ca atare nu poate fi invocată decât de persoanele în favoarea cărora a fost creată.

Că, dacă art. 4 din lege prescrie că anularea actelor sau contractelor încheiate în contra dispozițiilor sale, va putea fi cerută de orice parte interesată și chiar de Ministerul public, nu se poate înțelege însă prin partea interesată decât acele persoane expuse înpilării și samavolniviei inamice pe care a voit să le ocrotească; că scopul legii fiind bine determinat este de neadmisă că și supusul ce aparține însăși puterii ocupante să poată beneficia de o ocrotire de care nu avea nevoie, fiindcă, ca supus al puterii ocupante, avea libertatea deplină de a contracta fără nici un fel de constrângere, având din contra protecțiunea largă a acelei puteri.

Considerând că dacă recurentul L. Schindl a dobândit ulterior cetățenia română prin efectul tratatului dela Versailles din 1919, aceasta nu-i da dreptul de a invoca protecțiunea unei legi la baza căreia există caracterul unei prezumțiuni legale de constrângere, deoarece o asemenea constrângere n'a putut exista în momentul contractării. Schindl aparținând atunci supușeniei puterii ocupante.

Și deci, recursul de față cată a fi respins ca neîntemeiat.

Pentru aceste motive, Curtea, în numele legii, respinge, etc.

INALTA CURTE DE CAS. și JUSTIȚIE, S. III

Audiența dela 25 Septembrie 1926

Președinția d-lui D. G. TĂZLĂUANU, Președinte

Administrația C. F. R. cu Soc. Râul Alb

Decizia Nr. 755

Reclamație prezentată Căilor Ferate. Întreruperea prescripției acțiunii în daune. De când se consideră pierdută marfa predată Căilor Ferate. Caracterul regulamentului de transport din 1 Iunie 1920.

Dacă păgubașul prezintă Căilor Ferate o reclamație scrisă, prescripțiunea acțiunii în daune se întrerupe până ce reclamația a fost rezolvată.

Dacă marfa nu s'a eliberat destinatarului până în 30 zile după expirarea termenului de predare, cel în drept a o reclama o poate considera pierdută fără nici o altă dovadă.

Regulamentul din 1 Iunie 1920 având caracterul unui contract tip de transport iar nu acela al unui regulament de aplicațiune a unei legi, dispozițiunile sale sunt aplicabile și obligatoriu ambelor părți din moment ce ele l-au adoptat în convențiunea lor.

Curtea :

Asupra motivelor de casare prin care recurenta susține că prin exces de putere și cu violarea art. 390 cod. com. și 497 cod. civil austriac, și greșita interpretare a art. 69 și 80 din regulamentul de transport la C. F. R. valabil dela 1 Iunie 1920, Curtea de Apel a admis acțiunea reclamantei, intimată în recurs, deși a fost prescrisă, iar în ce privește regulamentul sus amintit nu se poate aplica deoarece n'a fost promulgat.

Având în vedere că din actele dela dosar s'a constatat că reclamanta firma „Râul Alb“ intimată în recurs, la data de 20 Ianuarie 1922, a predat în gara Toplița Română 14.300 kgr. marfă de cherestea pentru a fi transportată la Buzău firmei „Ardealul“, frații Moscovici și Manciulea, și că această marfă nesusind nici în decurs de 6 luni la destinație, la 5 Iulie 1922, a făcut reclamație înscris la Direcțiunea Generală a C. F. R. la care neprimind nici un răspuns, la data de 19 Februarie 1923, a intentat acțiune de daune care formează obiectul prezentului proces.

Având în vedere că regulamentul de transport al C. F. R. valabil dela 1 Iunie 1920 prin art. 80, cu derogare dela dispozițiunile art. 1497 cod. civ. austriac, care arată cazurile în care se întrerupe prescripția și care este aplicabil numai atunci când părțile nu au stipulat în contractul lor un alt mod de întrerupere a prescripției, prevede că acel în drept prezintă Căilor Ferate o reclamație înscris, prescripțiunea se întrerupe până ce reclamațiunea a fost rezolvată, iar art. 69 din acelaș regulament prevede că dacă marfa nu s'a eliberat până în 30 zile după expirarea termenului de predare cel în drept a reclama o poate considera pierdută fără nici o altă dovadă. Astfel fiind, instanța nu a violat nici o normă de drept când a stabilit că acțiunea reclamantului nu este prescrisă netrecând un an dela data de 20 Februarie 1922, când marfa trebuie considerată pierdută, până la data de 19 Februarie 1923, data intentării acțiunii.

În ce privește nepromulgarea regulamentului din chestiune având în vedere că acest regulament având caracterul unui contract tip de transport, iar nu acela al unui regulament de aplicațiune a unei legi, dispozițiunile sale sunt aplicabile și obligatoriu ambelor părți din moment ce ele le-au adoptat în convențiu-

nea lor, fără a se putea invoca alte nulități decât a cele prevăzute de lege în materie contractuală.

NOTA. — Decizia Inaltei Curți de Casație S. III ne oferă spectacolul puțin elegant și regretabil al unei autorități de importanța Administrației C. F. R. care-și reneagă propriul ei regulament de transport, susținându-i „pro cauza” nevalabilitatea și căutând să-i schimbe adevărata natură juridică. Soluția dată de suprema instanță nu are deci numai valoarea juridică, dar și una morală.

Cu începere dela 1 Iunie 1920 a intrat în vigoare noul regulament de transport al C. F. R. care „se aplică la transporturile de călători, bagaje, animale vii și mărfuri, cari se fac între stațiunile C. F. R.”.

Deși intitulat „regulament”, totuși înșirarea de articole și paragrafe cari îl compun, nu sunt reglementarea, explicarea dispozițiilor lapidare ale vreunei legi.

„Căile Ferate, spune par. 42. sunt obligate să primească mărfuri pentru expedieri conform stipulațiilor și condițiilor *convențiunei* de față”.

Chiar regulamentul spune deci că el nu este regulament, ci convențiune. Și în adevăr el conține condițiile, în cari se încheie contractul de transport, condițiuni cari se acceptă de particulari prin simpla lor adeziune, aderare. Intre Administrația C. F. R. și particulari se încheie pe baza acestor clauze un adevărat contract de adeziune, contractul de transport. Așa zisul regulament de transport are caracterul unei oferte permanente făcută de C. F. R. (Vezi nota noastră în *Jurisprudența Generală* 9-927 Sp. 417), a cărei acceptare este constatată prin cumpărarea biletilui de călătorie sau depunerea mărfurilor ce urmează să fie expediate, în primirea prepusului respectiv al Căii ferate.

Cu drept cuvânt spune deci Inalta Instanță că acest regulament având caracterul unui contract tip de transport, iar nu acela a unui regulament de aplicare a unei legi, dispozițiile sale sunt aplicabile și obligatorii ambelor părți din momentul ce l-au adoptat în convențiunea lor. Așa dar promulgarea acestui regulament nu era necesară pentru ca el să producă efecte juridice (Vezi și Cas. III 21 Nov. 1925, *Jurisprudența Generală* 1926, Sp. 475; Nota d-lui Ștefan Antim în Pand. Rom. 1923. II. p. 62 s. u.).

Din nenumăratele chestiuni ridicate de regulamentul de transport și a căror analiză merită puțină atențiune ne va preocupa în rândurile cari urmează numai chestiunea prescripției ca fiind în legătură cu speța adnotată.

Regulamentul stabilește pe deoparte un termen de prescripție neprevăzut de codul comercial, iar pe de altă parte crează un nou mijloc de întrerupere a prescripției.

a) În materie de transport codul de comerț stabilește două feluri de prescripții. Prescripția de zece ani pentru transportul de persoane și prescripția de șase luni pentru transporturi de lucruri. (Cas. III, 27 Martie 1925 *Jurisprudența Generală* 1926 Sp. 79; Apel Iași I, 30 Oct. 1925. *Jurisprudența Generală* 1926 Sp. 952 cu nota noastră; Cas. III, 6 Oct. 1926 Pand. Săpt. 10-927 p. 233; Cas. III, 27 Martie 1925. Pand. Săpt. 1926 p. 571).

Art. 80 din mai sus pomenitul regulament de transport prevede însă dublarea termenului de prescripție în transporturile de lucruri. „Cererile de despăgubire pentru pierderea totală sau parțială, vătămare sau întărire se prescriu în termen de un an...”.

De aci chestiunea de a se ști dacă în transportul de lucruri pe C. F. R., are a se aplica termenul de

6 luni prevăzut de art. 956 c. com., sau cel de un an prevăzut de art. 80 din regulament.

În nota mai sus menționată, d-l Ștefan Antim arată cu drept cuvânt că dat fiind că articolul 80 din regulament conține o adevărată renunțare anticipată la prescripție, soluția problemei va depinde după cum privim prescripția acțiunii derivând din contractul de transport ca fiind bizuită pe motive de ordine publică sau nu.

Nu ne vom opri asupra consecințelor ce sunt de tras din dispozițiile art. 1841 și 1842 c. civ. și nici asupra faptului că autori de importanța și autoritatea unui Josserand (*Les Transports* 701) consideră prescripțiunea în materie de transport ca fiind de ordine publică. Ne vom mărgini să constatăm că Inalta noastră Curte de Casație este constantă în voința de a imprima prescripției derivând din contractul de transport un caracter special.

După doctrina Inaltei Curți, dispozițiile art. 956 cod. com. departe de a avea un caracter de ordine publică, au un caracter de dispozițiuni supletorii de ordin pur privat, ele neconstituind adevărate prescripțiuni în sensul legii, ci mai mult niște decăderi, pe cari părțile le pot în convențiunea lor reglementa prin lungirea sau scurtarea termenului defipt. Și cum în cazul Căilor Ferate Române normele convenționale ale prescripției speciale îmbracă forma unui regulament (contract tip) în sensul art. 1477 c. civ. ele au putere de lege și aplicabilitatea lor nu poate fi pusă la îndoială. (Cas. III 21 Nov. 1925, *Jurisprudența Generală* 1926, Sp. 474; Cas. III, 2 Martie 1926 *Jurisprudența Generală*, 1926 Sp. 951).

Această interpretare are pe lângă avantajul suportului juridic și o temelie practică. Interesele generale nu sunt cu nimic atinse: Calea Ferată a voit prescripția de un an, ea a inserat-o în contractul tip și nu trebuie legalizată atitudinea, pe care o are față de acest regulament; interesele particularilor sunt evident mai bine asigurate, termenul de șase luni fiind prea scurt.

De altfel dispozițiunea art. 441 cod. com. vine în sprijinul acestei interpretări. Acest text, precizează foarte clar dispozițiile din materia transportului, la cari părțile nu pot renunța prin convențiunile lor. Art. 956 cod. com. nu se află trecut printre aceste dispozițiuni.

b) Cauzele cari întrerup prescripția în materie de transport pe Căile Ferate sunt cele comune prevăzute de art. 1863 s. u. cod. civ. (art. 80 al. 3).

La afară de acestea „regulamentul” prevede și o împrejurare nouă, care întrerupe cursul prescripției.

„Dacă cel în drept, spune art. 80 al. 4, prezintă Căii Ferate o reclamațiune în scris, prescrierea se întrerupe până ce reclamațiunea nu a fost rezolvată”.

Evident că reclamațiunea trebuie să întrunească elementele cerute de regulament pentru ca să fie valabilă și să aibe de efect întreruperea prescripției.

Astfel ea va trebui să fie făcută în scris. Art. 80 pune în mod lămurit această cerință. O reclamațiune verbală nu va avea de efect să întrerupă prescripția (contra E. Cristoforeanu. Despre contractul de transport II. 310).

La reclamațiune se va anexa (or nu se concepe anexare decât la un act, deci un argument în plus că reclamația trebuie să fie făcută în scris) scrisoarea de trăsură și un act doveditor al valorii mărfii, adică factura. (Art. 63. Dispozițiuni Adicionale).

Numai reclamația scrisă împreună cu aceste anexe constituie „reclamațiunea” întrerupătoare de prescripție și cu drept cuvânt. Prescripția este întreruptă până la rezolvarea reclamațiunei. Or dacă aceasta nu

ar conține toate elementele necesare rezolvării, ea nu s'ar mai rezolva și prescripția ar fi indefinit întreruptă. Intenția regulamentului este însă ca această întrerupere să țină cât mai puțin posibil. „Căile ferate vor examina cererile de despăgubire cât se poate de urgent și le vor rezolva în scris (art. 63 Dispozițiuni Adicionale).

Iată de ce nu se poate avea în vedere din punctul de vedere al întreruperii prescripției, decât o reclamație completă și care să pună pe Calea Ferată în putința de a o rezolva.

M. RAPAPORT
Avocat

Comisiunea de Consolidare depe lângă Trib. Prahova

Audiența dela 12 Noembrie 1926

Președinția d-lui VENERT, Președinte

Epitropiile Bis. Sf. Împărați C-tin și Elena și a. cu Societatea Franco Română de Petrol Colombia

Consolidări petrolifere. Pământ rural aparținând bisericilor după legea din 1864. Concesionarea lui de către Ministerul cultelor. Contestație din partea Epitropiilor. Admitere. Art. 45 din legea pentru organizarea bisericii ortodoxe române din 6 Mai 1925 și art. 47 lit. i din Statutul ei.

Dreptul de concesionare a terenurilor petrolifere, proprietate a bisericilor după legea rurală din 1864, fiind, conform art. 1 din legea consolidărilor, un drept real mobilă, aparține, potrivit art. 47 lit. i din Statutul pentru organizarea bisericii ortodoxe române, combinat cu art. 45 din legea dela 6 Mai 1925, organelor reprezentative ale bisericilor și anume consiliilor parohiale prin epitropii, sub rezerva aprobării consiliilor eparhiale, iar nu Ministerul cultelor și artelor.

Comisiunea,

Asupra contestațiilor făcute de epitropiile bisericilor parohiale Sf-ții Împărați Constantin și Elena și Catoi din comuna Băicoi, județul Prahova, prin cererile aflate la dosar, pentru respingerea cererii de consolidare făcută de societatea Franco-Română de petrol Colombia cu sediul în București Str. Romană No. 70, reprezentată prin procurator d-l avocat Emil Ionescu, autorizat prin procura legalizată de Comisariatul circ. I-a a Poliției Capitalei la No. 16.823 pe motiv că actul de concesiune 1922 a cărui consolidare s'a cerut de sus numita societate, este încheiat cu Ministerul Cultelor, care n'avea dreptul de a contracta această concesiune.

Având în vedere susținerile părților, actele și lucrările dela dosar;

Având în vedere că prin actul de concesiune autentificat de Trib. Ilfov sub No. 19.147 din 30 Iunie 1926 și transcris special Trib. Prahova sub Nr. 2701-1926, a cărui consolidare s'a cerut astăzi, Ministerul Cultelor și Artelor a concesionat Societății Franco Română de petrol „Colombia” un teren în suprafață de circa 17 hectare, învecinat la Nord cu pădurea Țigăneasca, proprietatea moștenitorilor Gh. Gh. Cantacuzino la sud cu Gr. Oprea Moise Popa, la Est cu moștenitorii Dinică Răducanu Nicorescu și moștenitorii Ioniță Manea și la Vest cu proprietatea Dumitru N. S. Sfetescu, acest teren este situat în comuna Băicoi jud. Prahova și este proprietatea necontestată a bisericilor parohiale Sf-ții Împărați Constantin și Elena, cum și Sf-ții Nicolae și Anton parohia Catoi, din comuna Băicoi, dat după legea rurală din 1864 pentru folosința preoților, care s'a stăpânit de parohi, fapt recunoscut de însăși societatea Colombia înaintea acestei comisii;

Având în vedere că în primul rând s'a susținut că epitropiile

celor două biserici parohiale arătate mai sus nu pot intenta acțiune, și a sta în instanță, fără autorizațiunea prealabilă a Casei Bisericești, conform art. 81 al. 2 din legea Casei Bisericești dela 1910. Pentru soluționarea acestui incident trebuie de ținut seama că astăzi avem în vigoare noua lege cu statutul ei, din 6 Mai 1925, pentru organizarea bisericii ortodoxe române, care prin art. 176 din statut, care face parte integrantă din lege, prevede categoric că președinții comitetelor parohiale reprezintă în fața tuturor instanțelor judecătorești parohiile.

Controlând apoi actele din dosar, găsim o copie după procesul verbal dela 21 Martie 1926, dresat cu ocaziunea întrunirii, adunării parohiale, și constituire, a consiliului parohial, conform noiei legi de organizare bisericească. Deasemenea să mai află la dosar copie după procesul verbal din 26 Septembrie 1926, prin cari consiliile parohiale ale acestor biserici dau autorizație comitetelor parohiale, ai căror președinți sunt parohii, de a intenta și susține înaintea comisiei de consolidare aceste contestații. În urma celor arătate, rezultă că sunt îndeplinite și dispozițiile art. 37, 44 și 55 din statutul noiei legi de organizare bisericească și deci parohii în calitate de președinți ai comitetelor parohiale, au dreptul de a reprezenta parohiile înaintea justiției și incidentul se respinge ca nefondat.

Având în vedere că motivul principal de contestație a ambelor parohii este că Ministerul Cultelor n'avea calitatea juridică de a da în concesiune terenurile petrolifere proprietatea parohiilor.

Având în vedere că pentru soluționarea acestei chestiuni, urmează a se vedea mai întâi, care a fost situațiunea juridică a bisericii ortodoxe române sub diferitele legiuri anterioare, și care este cea de astăzi. Prin legea clerului mirean din 1893 și regulamentul epitropiilor bisericești din 14 Ianuarie 1894, și anume în art. 16 să prevede câte o epitropie la fiecare parohie sub președinția parohului. Prin art. 23 din același regulament, să prevede că arendările și închirierile averilor bisericești sunt supuse legii comptabilității, și rezultatul să aprobă de primar în comunele urbane și de subprefect în cele rurale. În privința înstrăinării bunurilor imobiliare, să prevede în același articol că nu se puteau face decât cu autorizația consiliului comunal, a Ministerului Cultelor, și a celorlalte instanțe, de a căror aprobare era nevoie pentru înstrăinarea bunurilor comunale. Pentru pământurile rurale se cerea ca epitropii să le împartă în mod conștiincios între parohi și ceilalți servitori bisericești (art. 25 l. 1893).

La 27 Mai 1906 s'a înființat Casa Bisericești, a cărei lege prin art. 2 prevede că are următoarele atribuțiuni 1) de a administra toate fondurile create prin legea de înființarea acestei case; 2) de a controla administrarea averii mișcătoare și nemiscătoare a bisericilor; 3) de a administra toate averile bisericești cari nu intră în competența nici unui organ de administrație. Aceste atribuțiuni sunt prevăzute și de art. 79 din legea pentru organizarea Ministerului Instrucțiunii din 21 Aprilie 1906;

În privința administrării și înstrăinării averii imobiliare a bisericilor, avem în legea Casei Bisericești din 27 Mai 1906 art. 11, iar în aceea din 27 Aprilie 1906 art. 88. În ambele aceste articole să prevede că epitropii bisericești vor încasa veniturile de orice natură; iar arendările, închirierile și în genere orice fel de exploatare a bunurilor bisericești, se vor face prin licitație publică, conf. legii comptabilității generale a Statului și cu aprobarea ulterioară a Casei Bisericești.

În privința înstrăinării, ipotecei și schimbului averii imobiliare bisericești, prin aceleași articole se prevede că nu se puteau face de cât cu autorizațiunea Casei Bisericești și avizul Consiliului de avocați până la valoarea de 2000 de lei dela această sumă până la 25.000 de lei, se mai cerea și avizul consiliului de miniștri, iar dela 25.000 de lei în sus se făcea numai prin lege.

În art. 7 din legea Casei Bisericești din 27 Mai 1906 și 84 din legea dela 21 Aprilie 1906 pentru organizarea Ministerului Instrucțiunii, să prevede că pământurile acordate bisericilor

prin diferite legi de împrăștiere sunt și rămân proprietatea bisericilor, și să dau în uzufruct preoților:

După aceste legi a venit legea dela 1 Mai 1910 pentru organizarea Ministerului Instrucțiunii care prin art. 90 menține dispozițiile legilor din 1906, atât în privința încasării veniturilor, cât și a administrării și înstrăinării averii imobiliare a bisericilor, cu mici modificări. Acest articol după ce spune că episcopii vor încasa veniturile de orice natură ar fi ele potrivit legii de urmărire a Statului, prevede că arendările, închirierile și în genere exploatarea bunurilor bisericesti, se vor face prin licitație publică conform legilor pentru bunurile statului de aceeași natură, sub aprobarea ulterioară a Casei Bisericești. În privința înstrăinării averii imobiliare, prevede că până la 5000 de lei nu se poate face decât cu autorizarea Casei Bisericești și a consiliului de avocați, dela 5000 de lei până la 25.000 de lei să mai cere și avizul Consiliului de miniștri, și decret regal, iar dela această sumă înainte nu se poate face decât prin lege.

Având în vedere că din cele arătate mai sus, rezultă că până la noua lege de organizare a bisericii ortodoxe române din 1925, averile bisericilor parohiale se administrau de episcopi sub controlul Casei Bisericești; iar pentru înstrăinările imobiliare să cerea după valoarea averii, fie numai avizul Casei Bisericești, fie al Consiliului de miniștri și decret regal, fie o lege. Astfel că urmează a se vedea, din ce categorie de drepturi face parte dreptul de concesiune; e un drept mobilier, sau imobilier? Spre a ști cari din formalitățile cerute de art. 90 a legii din 1919 trebuiau îndeplinite, cu ocaziunea contractării concesiunii. La această întrebare răspunde categoric art. 1 din legea de consolidare, care spune că dreptul de concesiune este un drept real mobilier.

Astfel că intră în categoria actelor pentru cari episcopi au nevoie numai de aprobarea ulterioară a Casei Bisericești, și deci Ministerul nu era în drept a face această concesiune.

Având în vedere că chiar dacă am privi dreptul de concesiune ca un drept imobilier, ceea ce nu poate fi, față de dispoziția categorică a art. 1 din legea de consolidare, în acest caz fiind vorba de un act de înstrăinare imobiliară, care trece de 25.000 de lei, nu se putea face de cât printr-o lege, după cum prevede art. 90 a legii Casei Bisericești din 1910. Astfel că nici pentru cazul că ar fi un drept imobilier nu sunt îndeplinite în speță formalitățile cerute de lege pentru o înstrăinare.

Având în vedere că prin art. 85 al legii Casei Bisericești din 1910, legiuitorul vorbind de pământurile bisericesti, stabilește prin aliniatul 6, ce anume formalități trebuie îndeplinite, când se dau în concesiune terenurile petrolifere a bisericilor; spunând că se concesionează de episcopi, cu autorizația Casei Bisericești, și în conformitate cu legea pentru exploatarea terenurilor petrolifere ale statului. Prin această dispoziție s'a confirmat că concesiunea este un act de administrare pe care îl poate face episcopii cu autorizarea Casei Bisericești.

Având în vedere că art. 83 din legea Casei Bisericești dela 1910, care prevede în patrusprezece aliniate, din ce să compun fondurile Casei Bisericești, prevede în unul din aliniate, și anume aliniatul i, ca fond al acestei Case și exploatarea, terenurilor bisericesti date după legea de împrăștiere, și cari nu pot fi concesionate de cât de administrația Casei Bisericești. Pentru a vedea cazul când se aplică acest aliniat i, trebuie să citim art. 79 din aceeași lege, care prevede atribuțiile Casei Bisericești. În acest art. 79 vedem că pe lângă dreptul de control al administrației averilor bisericesti, prevăzute de aliniatul c, Casa Bisericești mai are și dreptul de a administra, însă numai anumite averi bisericesti, prevăzute de aliniatul d, și anume acelea cari nu intră în competența nici unui organ de administrație, și cari revin deci sub administrația directă a acestei Case, alimentând fondurile prevăzute de art. 83.

Dispoziția aliniatului i din art. 83 o găsim și în art. 5 din legea Casei Bisericești dela 27 Mai 1906, care prevede deasemenea fondurile acestei case și în aliniatul i arată ca fond, și exploata-

rea terenurilor petrolifere bisericesti, fără a mai spune de astă dată cuvintele: care nu pot fi concesionate de cât de administrația Casei Bisericești, cum prevede aliniatul i din art. 83. Acest aliniat să referă deasemenea ca și cel arătat mai sus la averile bisericesti puse sub directă administrație a Casei Bisericești și arătate de art. 2 din legea din 1906;

Din cele arătate rezultă cu suficiență că aliniatul i din art. 83 al legii Casei Bisericești dela 1910 prin cuvintele: cari nu pot fi concesionate de cât de Casa Bisericești, să referă la terenurile cari sunt puse sub directă administrație a Casei Bisericești conform aliniatului d art. 79 din aceeași lege, iar nu la cele pentru cari are numai dreptul de a controla administrația conform aliniatului e din același art.

Considerând că din cele expuse rezultă cu suficiență că chiar dacă la 30 Iunie 1926, data autentificării actului de concesiune, a cărui consolidare s'a contestat astăzi, ne-am aflat sub regimul legii Casei Bisericești din 1910, după cum susține însăși concesiunara, totuși actul este făcut de Minister cu călcarea formelor legale, prin faptul că s'a luat episcopii, dreptul de a face dânsii direct această concesiune pentru care urma a se cere numai aprobarea ulterioară a Casei Bisericești.

Având în vedere că prin noua lege pentru organizarea bisericii ortodoxe, române din 6 Mai 1925, să dă o adevărată autonomie bisericilor în privința administrării averilor lor. Astfel prin art. 4 se prevede că după dreptul canonic și în conformitate cu constituția țării, biserica ortodoxă română administrează prin organele sale proprii și sub controlul statului afacerile sale religioase, culturale, fundamentale și episcopicești: Prin această lege s'au instituit următoarele organe bisericesti: 1) Parohia cu adunarea parohială, consiliul parohial, comitetul parohial și episcopi parohiali; 2) Protopopiatul cu adunarea protopopească, consiliul protopopesesc și episcopi; 3) Episcopiiile cu adunarea eparhială, Consiliul eparhial și 4) Mitropoliiile. Prin art. 19 din această lege să prevede că cheltuielile pentru întreținerea bisericilor se vor acoperi în primul loc din mijloacele create și administrate prin organele reprezentative și executive ale diferitelor ei părți constitutive; iar prin art. 27 parohiile sunt considerate persoane juridice. Prin art. 47 al. i din statut care face parte integrantă din noua lege bisericescă, să prevede că consiliul parohial fixează condițiile ce trebuiesc observate de episcopi la arendarea și închirierea bunurilor bisericesti, sub rezerva aprobării consiliului eparhial în loc de Casa Bisericești. Din cele expuse rezultă cu suficiență autonomia dată bisericii ortodoxe române prin noua lege de organizare dela 1925, pentru toate afacerile culturale, religioase cum și pentru administrarea averii.

Având în vedere că deși prin noua lege de organizare a bisericii se prevede prin art. 46 că toate legile și regulamentele contrarii acestei legi și statutului ei sunt și rămân abrogate, totuși prin art. 45 din aceeași lege se prevede că până la aplicarea integrală a acestei legi, Ministerul Cultelor va continua a îndeplini pe cât va mai fi necesitate, atribuțiile și funcțiunile pe cari le exercită în prezent, în numele și pentru biserica ortodoxă română.

Urmează deci a vedea care este sfera de aplicație a acestui articol 45, invocat cu multă tărie de societatea „Colombia”

Din citirea acestui articol să vede lămurit că până la aplicarea integrală a noii legi de organizare bisericescă, Ministerul Cultelor va continua să exercite atribuțiile ce exercită el ca Minister, iar nu pentru Casa Bisericești, până la promulgarea legii din 1925. Astfel că acest articol neacordând Ministerului alte atribuții decât acele precizate în legea dela 1910, deoarece spune că va continua să îndeplinească atribuțiile ce le exercită, nu se poate adăuga la lege și zice că va îndeplini atribuțiile Casei Bisericești. Dacă controlăm legea Casei Bisericești din 1910, care era în vigoare în momentul promulgării legii din 1925, vedem că în privința averilor bisericesti, Ministerul Cultelor intervenea numai când era vorba de o înstrăinare imobiliară, ipotecă, schimb sau tranzacție, în valoare de la 5000

lei până la 25.000 lei, când se mai cerea și avizul Consiliului de miniștri și decret regal, pentru imobilele de valoare mai mare cerându-se chiar o lege (art. 90 legea Casei Bisericești, din 1910). Astfel că pentru actele de simplă administrație, ca arendări, închirieri și orice exploatare în categoria cărora intră și concesiunea petroliferă, fiind un drept real mobilier, conform art. 1 din legea consolidărilor, iar nu o înstrăinare imobiliară (Curtea de Apel B. s. III D. 88 din 1906 și C. A. B., s. I, D. 242 din 1906), și pe cari le puteau face episcopii numai cu aprobarea ulterioară a Casei Bisericești, nu era nevoie de intervenția Ministerului, nefiind cerută de legea din 1910 și nici de art. 45 din noua lege bisericească.

Având în vedere susținerea societății „Colombia” că legiuitorul prin art. 45 din noua lege bisericească din 1925, când spune că până la aplicarea integrală a noii legi, Ministerul va continua a îndeplini pe cât va mai fi necesitate, atribuțiile și funcțiile ce exercită, în numele bisericești, a înțeles că aplicarea integrală nu poate fi considerată decât la data când vor fi promulgate toate regulamentele anunțate prin această lege. Întrădevar, prin art. 7 se anunță un regulament pentru cancelaria Sinodului, prin art. 13 din statul, un regulament pentru congresul național bisericesc, deasemenea prin art. 18, 21, 25 și 58 din statut, sunt anunțate diferite regulamente. În nici un text din legea dela 1925 nu se spune însă că până la promulgarea acestor regulamente, nu se aplică legea integral. Ceea ce a avut în vedere legiuitorul prin art. 45 arătat mai sus, a fost constituirea organelor reprezentative prevăzute de noua lege bisericească și pentru constituirea cărora nu s'a așteptat promulgarea regulamentelor și s'au dat ordine de organele superioare de s'au făcut alegerile acelor organe. A spune deasemenea că aceste organe constituite prin alegeri înainte de promulgarea regulamentelor, ar fi nule, e să creem cazuri de nulitate neprevăzute de noua lege bisericească.

Având în vedere că din cele arătate mai sus, rezultă că urmează a se cerceta dacă erau constituite sau nu organele reprezentative ale acestor parohii la 30 Iunie 1926 data autentificării actului de concesiune.

Din actele dela dosar se stabilește că adunarea parohială s'a întrunit și constituit la 21 Martie 1926, după cum rezultă din procesul verbal dela dosar, dresat în acea zi, când s'a constituit și consiliul parohial conform art. 44 din statut, și care urmă să fixeze condițiunile concesiunii conform art. 47 al. 1 din statut. Astfel că nici sub regimul noii legi bisericești și nici după art. 45 din această lege, concesiunea nu se putea face de Minister, ci de organele reprezentative a bisericești, și anume episcopii cu aprobarea consiliului eparhial, ca orice arendare de bunuri.

Având în vedere că terenul dat în concesiune este proprietatea bisericeștilor arătate mai sus, dat după legea rurală dela 1864 și posedat de ele, fapt recunoscut chiar de concesiunara societate „Colombia” înaintea acestei comisii.

Având în vedere că parohiile fiind persoane juridice proprietare și posesoare totodată ale terenului concesiunat, pot să se opună cu ocazia acestei consolidări, cerând înlăturarea actului de concesiune făcut cu încălcarea formelor legale, și în contra principiilor legii de consolidare, al cărui examen îl poate face această comisiune. În acest sens avem deciziunea No. 178 din 1907 C. Ap. B., s. III Codul Consolidărilor de Marinescu, pag. 170.

Considerând, că din cele expuse mai sus, rezultă că contestațiile de față sunt fondate, urmează a se admite și ca utare a se respinge cererea de consolidare a Societății Franco-Română de petrol „Colombia”.

Pentru aceste motive, redactate de d-l jude Consilier C. Haraga, admite contestațiile.

Președinte, *Venert*; membru jude Consilier, *C. Haraga*.

NOTA. — Autonomia dată bisericești ortodoxe române prin legea de organizare din 1925 este com-

plectă, sub rezerva bine înțeles a întocmirii regulamentelor de aplicare a ei și a constituirii organelor bisericești, chemate a îndeplini funcțiunile, cari până la această dată, aparțineau Administrației „Casei Bisericești”.

Or, se constată că toate aceste regulamente au fost publicate, iar „Consiliul parohial” al bisericești respective era alcătuit, mai înainte ca concesiunea petroliferă dată de Casa Bisericești să fi avut existența.

Procedarea Statului, de a continua să administreze bunurile în vechiul Regat, bisericilor, arendând pământurile de cultură, închiriind imobilele și încasând veniturile lor, potrivit stipulațiunilor din legea Casei Bisericești, este inadmisibilă, din moment ce toate aceste atribuțiuni aparțin altor organe.

Un început bun s'a făcut din partea Statului: acțiunea de predarea fondurilor, fundațiunilor și a actelor privitoare la bunurile bisericești este în curs. Nu rămâne decât să se continue. Totuși, s'ar mai fi putut invoca în favoarea Statului, art. 5 din regulamentul afacerilor bisericești, care a suprimat pentru vechiul Regat, drepturile acordate în genere, bisericilor, de a cumpăra și înstreina imobile, de a le greva, de a arenda și închiria, menținând aceste drepturi pe seama Statului, *ca un drept de necesitate*. Or, acest articol din regulament, este nul și fără efect, din punct de vedere juridic, de oarece regulamentul nu are puterea de a modifica legea și apoi, de ce am pune biserica din vechiul Regat, pe un picior de inferioritate față de biserica din ținuturile alipite?

Prin această dispozițiune din regulament, biserica din vechiul Regat ar fi scoasă de sub prerogativele legii ceea ce este inadmisibil. Dar nici nu se arată măcar pentru cât timp se ia o astfel de dispozițiune.

Dar, cum poate să-și aroge în definitiv, un astfel de drept? În nici un caz puterea executivă, care a elaborat regulamentul în chestiune.

Pentru aceste considerațiuni, găsesc că Hotărârea de consolidare dată de Comisia Trib. Prahova, sub președinția distinsului magistrat d. președinte *Venert* și a d-lui jude consilier *Haraga* este bine dată, făcând o justă aplicare a legii.

N. G. MARINESCU
Avocat

3 Mai 1927

A apărut: NOUA LEGE A CHIRIILOR ȘI LEGEA PROPRIETARILOR adnotate și comentate de *Corneliu Botez*, Consilier la Înalta Curte de Casație, în colaborare cu *Eug. Barasch*, avocat, în ce privește doctrina și jurisprudența recentă. *Prețul 125 lei*.

Sub presă și va apare în curând:

NOUA LEGE A TIMBRULUI ȘI IMPOZITULUI PE ACTE ȘI FAPTE JURIDICE comentată și adnotată de *Corneliu Botez*, cuprinzând și ultimele soluțiuni ale jurisprudenței aplicabile sub legiuirea nouă.

A apărut NOUA LEGE A TIMBRULUI. Volumul având 480 pagini, cuprinde: Textul oficial al legii, o *Alfabetare amănunțită a legii pe materii* (acte și fapte juridice) civile, comerciale, fiscale, legi speciale, succesiuni, afișaj, impozit proporțional, etc., alcătuită și sistematizată cu multă competență de *Dimitrie G. Longinescu*, profesor și avocat. *Prețul 150 lei*.

Depozit la Bibliotecă „Curierul Judiciar”, București, Artele 5, care servește la cerere, orice cărți de drept, contra cost mandat postal, la care se va adăuga lei 15 pentru porto postal recomandat.